Lietuvos Nacionalinė

MŪSŲ PASTOGĖ

XL VIII Metai Australian Lithuanian Weekly Post Print Approved PP 255003/01774 Kaina - Price $1 18. 03. 1996 Nr. 11 (2467)

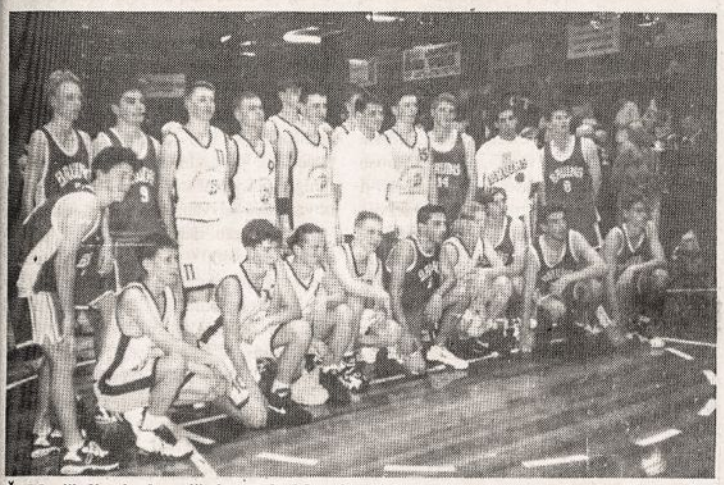

Š. Marčiulionio krepšinio mokyklos jauniai su "Bankstown Bruins" australų komanda. Nuotr. Vl. Šneiderio

LIETUVOS ĮVYKIŲ APŽVALGA

Nauja Vyriausybės programa

Po septintosios Lietuvos vyriausybės sudarymo, kaip reikalauja Konstitucija, naujasis ministras pirmininkas L. M. Stankevičius pateikė Seimui svarstyti savo vyriausybės programą. Ji buvo pristatyta ir pradėta svarstyti neeilinėje Seimo sesijoje kovo 6 dieną. Savo programoje vyriausybė žada užtikrinti nacionalinės valiutos stabilumą ir patikimumą, sustiprinti bankų sistemą, vykdyti griežtą fiskalinę politiką, skatinti investicijas, plėtoti privatų sektorių, tobulinti socialinės apsaugos sistemą. Pateikdamas programą Seimui premjeras L. M. Stankevičius pripažino, kad joje iš esmės nepasikeitė ankstesnės vyriausybės programinės nuostatos, tačiau jos buvo papildytos ir konkretizuotos.

Vyriausybė žada užtikrinti, kad bus išlaikytas lito ir JAV dolerio santykis ($1 lygus 4 litams), kad valstybės užsienio skola 1996 metais neviršys 17% bendro vidinio produkto (BVP), o skolinimasis per metus sudarys ne daugiau kaip 25% metinių biudžeto pajamų. Vyriausybė nežada keisti dabar susidariusį santykį tarp valstybės reguliuojamų ir rinkos kainų. Tačiau, nustatant valstybės reguliuojamas kainas bus stengiamasi, kad kainos padengtų kaštus ir užtikrintų pelną, reikalingą pramonės plėtotei. Valstybinei kainų komisijai numatoma suteikti teisę nustatyti energetikos išteklių kainas. Įgyvendindama investicijų politiką, vyriausybė žada siekti, kad užsienio paskolos, skirtos investicijoms, jau šiais metais sudarytų ne mažiau kaip 70% visų užsienio paskolų. Pilnateisė narystė Europos sąjungoje deklaruojama kaip strateginis Lietuvos užsienio politikos tikslas, o stojimas į NATO matomas kaip geriausia priemonė siekti kolektyvinio saugumo garantijų.

Ūkio sąlygos, prie kurių pradeda dirbti naujoji vyriausybė, nėra džiuginančios. Per pirmuosius šių metų mėnesius į valstybės biudžetą įplaukė 40 mln. litų mažiau negu planuota, nevyksta parduoti valstybės vertybinius popierius, kuriais buvo tikimasi padengti biudžeto deficitą. Premjeras pripažino, kad vėluojama išmokėti pensijas ir atlyginimus, tačiau teigė, kad metų bėgyje padėtis pasitaisys. Jis prognozavo, kad BVP ir realūs atlyginimai šiais metais padidės bent 4%, infliacija neviršys 20%, o vidutinė pensija metų pabaigoje sieks 285 litus. Premjeras žadėjo ieškoti būdų sulaikyti iš Lietuvos išplaukiančius pinigus ir sakė studijuojąs Lenkijos ir Estijos patirtį šioje srityje. Seimas turi vyriausybės programą per 30 dienų priimti arba atmesti.

Lenkijos Prezidentas Lietuvoje

Kovo 5 ir 6 dienomis Lenkijos prezidentas A. Kvašnievskis su oficialiu vizitu lankėsi Lietuvoje. Jį lydėjo Lenkijos Užsienio reikalų ministras ir aukšti prezidentūros bei UR ministerijos pareigūnai. Pirmąją vizito dieną A. Kvašnievskis susitiko su Lietuvos prezidentu A. Brazausku ir vyriausybės atstovais, padėjo gėlių Antakalnio ir Rasų kapinėse, aplankė Vilniaus universitetą, o Lietuvos ir Lenkijos Užsienio reikalų ministrai pasirašė sutartį dėl tarpvalstybinės sienos, kuri tik prieš keletą dienų buvo galutinai suderinta. Kalbėdamas po sutarties pasirašymo, A. Kvašnievskis išreiškė viltį, kad ši siena bus draugystės siena. Pasak jo, ji yra svarbi besivienijančiai Europai, kurioje sienos turi jungti, o ne skirti. Kalbėdamas po Lenkijos prezidento, A. Brazauskas sakė, kad jo ir prezidento Kvašnievskio požiūriai į užsienio politikos prioritetus yra labai panašūs ir jie labai gerai gali susikalbėti. A. Brazauskas pažymėjo, kad kalbėdami apie dvišalius santykius jie abu sutiko, kad reikia kuo greičiau sutvarkyti sienos pervažiavimo problemas ir patobulinti komunikacijas. Prezidentai taip pat nutarė, kad kovo mėnesio antroje pusėje Lietuvos premjeras M. Stankevičius atvyks į Lenkiją ir su Lenkijos vyriausybės nariais konkrečiai aptars klausimus, dėl kurių prezidentai jau pasiekė principinį susitarimą.

Antrąją vizito dieną Lenkijos vadovas pasakė kalbą Lietuvos Seime. Joje jis pareiškė, kad be saugios Lietuvos, nebus saugi ir Lenkija, o be saugios Lietuvos ir Lenkijos negali būti ir saugios Europos. Jis pažadėjo, kad Lenkija rems Lietuvos siekį tapti Europos sąjungos ir NATO nare. A. Kvašnievskis pabrėžė, kad Lenkija ir Lietuva nėra konkurentės siekiant narystės ES ir NATO, kad jos bendradarbiaus ir viena kitai padės įsijungti į šias sąjungas bei Vidurio Europos laisvos prekybos zoną. Lenkijos vadovas išreiškė įsitikinimą, kad jau niekad niekam nepavyks sukiršinti lenkų ir lietuvių tautų. Jis užtikrino Lietuvos Seimo narius, kad dabartinė Lietuvos ir Lenkijos siena yra galutinė ir neliečiama, bet išreiškė pageidavimą, kad būtų atidaryta daugiau sienos perėjimo punktų. Jis taip pat priminė, kad Lenkijos investuotojams turėtų būti suteikta teisė įsigyti Lietuvoje nekilnojamą turtą. Kalbėdamas apie Maskvos planą nutiesti transporto koridorių tarp Kaliningrado srities ir Baltarusijos per Lenkijos teritoriją, A. Kvašnievskis sakė, kad Lenkijai tai yra nepriimtina.

Antrąją vizito dieną prezidentas Kvašnievskis dar aplankė Kauną. Grįžęs vakarę į Vilnių jis dalyvavo oficialiame priėmime, po kurio išskrido į Varšuvą. Tai buvo prezidento Kvašnievskio pirmas oficialus užsienio vizitas.

LDDP Tarybos posėdis

Šeštadienį, kovo 2 d., Vilniuje įvyko valdančiosios Demokratinės darbo partijos tarybos posėdis. Posėdžio tikslas buvo išrinkti laikiną partijos vadovybę ir nustatyti partijos sekančio suvažiavimo datą bei darbotvarkę. Po beveik 7 valandų trukusių diskusijų buvo nutarta, kad vietoj atsistatydinusio iš pirmininko pareigų A. Šleževičiaus, iki sekančio suvažiavimo partijai vadovaus Seimo pirmininkas Č. Juršėnas. Jo pirmuoju pavaduotoju taryba išrinko J. Karosą, iki tol buvusį vieną iš keturių pirmininko pavaduotojų. LDDP frakcijos Seime seniūnas G. Kirkilas nebuvo išrinktas į jokią poziciją ir buvo kritikuojamas už tai, kad svarstant premjero A. Šleževičiaus atstatydinimo klausimą Seime jis buvo išvykęs atostogauti. G. Kirkilas tada informavo partijos tarybą, kad jis pasitraukia ir iš frakcijos seniūno posto.

LDDP taryba nusprendė sekantį partijos suvažiavimą padalinti į dvi dalis. Pirmoji suvažiavimo dalis, kurioje bus renkama partijos vadovybė, bus šaukiama gegužės mėnesio 18 dieną. Antrojoje suvažiavimo dalyje bus tvirtinamas partijos kandidatų Seimo rinkimams sąrašas; ši dalis įvyks rugsėjo mėnesį. Posėdyje partijos taryba taip pat priėmė nutarimą, kuriame pripažįstama, kad tarp partijos ir jos frakcijos Seime nuolat didėja įtampa, kurios pasėkoje partijos nariai nebesilaiko tarybos sprendimų principiniais klausimais. Buvo balsų, kad reikia pasmerkti tuos frakcijos narius, kurie balsavo už A. Šleževičiaus atstatydinimą, bet tam dauguma tarybos narių nepritarė.

Energetiką slegia skolos

Naujasis Energetikos ministras Saulius Skutas spaudos konferencijoje pareiškė, kad Lietuvos energetiką slegia milžiniškos skolos ir kad ateityje padėtis negerės. Rusijos dujų koncernas pranešė, kad nuo artimiausio pirmadienio bus per pusę sumažintas dujų tiekimas Lietuvai. Šiuo metu Lietuva skolinga Rusijai už dujas 36 mln. dolerių. Ignalinos atominė elektrinė pirmą kartą per savo gyvavimo laikotarpį šią savaitę buvo priversta sumažinti elektros gamybą dėl branduolinio kuro stokos, sakė žurnalistams Energetikos ministras S. Skutas. Šiuo metu Rusijos dujų koncernas reikalauja sumokėti bent 16 mln. dolerių. Energetikos ministras kalbėjo apie padėtį, kuri susiklostytų koncernui įvykdžius savo ketinimą. Tada dujos būtų tiekiamos tik gyventojams ir toms katilinėms, kurios negali deginti kito kuro. Kitos katilinės turės deginti mazutą, kurio atsargos irgi nedidelės.

Valstybė, biudžetinės organizacijos ir kiti vartotojai yra skolingi energetikams daugiau negu 100 mln. litų. Pasak ministro, dar pusę milijardo litų nuostolio energetikai yra patyrę ankščiau dėl pernelyg mažų tarifų, kurie buvo nustatyti energijos vartotojams. S. Skutas nekalbėjo apie konkrečius planus, kaip panaikinti skolas ir pataisyti padėtį. Buvo galima suprasti, kad vieninteliai įmanomi lėšų šaltiniai yra nauji užsienio kreditai ir tarifų didinimas vartotojams. Ministras tuo reikalu ruošia pasiūlymus vyriausybei. Taigi, galima tikėtis aukštesnių tarifų už dujas ir elektrą.

Konservatorių partijos suvažiavimas

Kovo 9 ir 10 dienomis Vilniuje vyko antrasis Lietuvos konservatorių partijos suvažiavimas. Nacionalinės filharmonijos salė, kurioje vyko suvažiavimas, buvo pilnutėlė. Kaip buvo pranešta, suvažiavime dalyvavo 574 delegatai, 75 svečiai ir kelios dešimtys žurnalistų. Sugiedojus Lietuvos himną ir išklausius kunigo Jono Borutos maldą, apie politinę padėtį Lietuvoje kalbėjo partijos pirmininkas V. Landsbergis. Didesnė jo kalbos dalis buvo skirta LDDP politikos kritikai, tačiau V. Landsbergis pripažino, kad šiokį tokį tęstinumą valdančioji partija išlaikė. Tai, visų pirma, pats tolesnės nepriklausomos valstybės egzistavimas, tęstinumas kai kuriose užsienio politikos vykdymo aspektuose, tačiau, kaip pabrėžė kalbėtojas, konservatorius jaudina padaryti iškraipymai. Vėliau kalbėjęs konservatorių valdybos pirmininkas G. Vagnorius pripažino, kad ir konservatoriai neišvengė klaidų nei anksčiau, nei būdami opozicijoje. Tačiau, dėl daugelio klaidų bei Lietuvos bėdų buvo kaltinama LDDP politika. V. Landsbergiui didžiausią rūpestį kelia tai, kad baigiantis LDDP valdymui yra pakirstas žmonių pasitikėjimas sava valstybe. Mes

nukelta į 2 psl.

TRUMPAI IŠ VISUR

Kovo 9 d. Beverly Hills, Kalifornijoje mirė populiarus radio, filmų ir televizijos artistas George Burns, sulaukęs 100 metų ir 49 dienų amžiaus. Cigarus scenoje rūkęs komikas buvo parašęs knygą "How to live to be 100 or more".

⊕⊕⊕

Nebodama Jungtinių Tautų Irakui taikomos blokados, Tarptautinė Pasaulio Šachmatų Federacija (FIDE) ruošiasi pravesti Bagdade rungtynes dėl pasaulio šachmatų čempiono titulo. Mačą tarp didmeistrių: ruso Anatoly Karpov ir rusų kilmės amerikiečio Gata Kamsky pasišovė globoti pats Irako prezidentas Saddam Hussein. Rungtynės prasidės birželio 1 d., jų prizas – du milijonai JAV dolerių. Nežinia tik, ar JAV duos leidimą savo piliečiui Kamsky vykti į Iraką.

⊕⊕⊕

Yale universiteto profesorių vadovaujama mokslininkų grupė skelbiasi atradusi žmonijos lopšį. Palyginę genetinę žmonių chromosomų sudėtį 42 pasaulio kraštuose, mokslininkai teigia, kad prieš 150 000 metų visi mūsų protėviai gyveno Afrikoje, srityje į pietus nuo Sacharos. Jų tada turėję būti apie 100 000 žmonių. Per sekančius 50 000 metų žmonės išsisklaidė po visą pasaulį.

⊕⊕⊕

Izraelio spaudžiama, Palestinos policija bando sustabdyti Hamas teroristinės organizacijos veikimą, areštuodama jos vadus. Gazoje suimtas Mohamed Dif, vienas iš Hamas vadų. Izraelio policija suėmė daug įtariamų arabų savo tebekontroliuojamoje Palestinos dalyje. Izraelio kariai susprogdino namus, kuriuose buvo gyvenę Hamas nariai, įvykdę teroro veiksmus Jeruzalėje ir Tel Avive. Hamas vadovybė paskelbė, kad tęs savo akciją prieš Izraelį.

⊕⊕⊕

Kovo 5 d. Čečėnijoje apsilankęs Rusijos gynybos ministras gen. Pavel Gračiov pasigyrė, kad pasiliko tik saujelė sukilėlių, besipriešinančių rusams. Sekančią dieną šimtai čečėnų sukilėlių, iš įvairių krypčių įsiveržę į Grozny, kontroliavo trečdalį miesto, o gen. Džochar Dudajev kalbėjo Grozny televizijos bangomis.

⊕⊕⊕

Po keturių dienų sunkių kovų, rusų kariuomenei pasisekė atsiimti beveik visą Grozny miestą iš sukilėlių. Tuo pat metu jie apšaudė sunkiaisiais ginklais Sernovodsk miestą vakarų Čečėnijoje.

Kovo 6 d. Urus-Martan mieste, kovodamas prieš rusus, žuvo Salman Radujev, vadovavęs čečėnams sausio mėnesio kovose Dagestane, Kizliar ir Pervomaiskoje vietovėse.

⊕⊕⊕

Kovo 6 d. JT Pabėgėlių Globos centras Ženevoje pranešė, kad birželio 30 d. užbaigs pašalpą pabėgėliams iš Vietnamo. Šiuo metu Pietryčių Azijos pabėgėlių stovyklose jie globoja virš 35 000 vietnamiečių. Pabėgėlių Globos centras užsilikusius vietnamiečius nebeskaito pabėgėliais. Jie turės grįžti į Vietnamą.

⊕⊕⊕

Kovo 8 d. Kinija pradėjo šaudyti neginkluotas raketas į jūrą. Raketos krenta netoli nuo pagrindinių Taivano uostų, priversdamos laivų bendroves pakeisti savo laivų maršrutus. Kinija atvirai pasisakė, kad tuo ji siekia įbauginti Taivano gyventojus prieš šio mėnesio rinkimus, bei pademonstruoti pasauliui, kad Taivanas yra Kinijos dalis.

⊕⊕⊕

Kovo 12 d. Kinija pradėjo manevrus jūroje į pietų rytus nuo Taivano, tik 55 km. atstumu nuo Taivano kontroliuojamų Peskadorų salų. Manevruose naudojami ne manevriniai, o kovos šoviniai. JAV reagavo atsiųsdama lėktuvnešį su kovos laivų grupe į Taivano kaimynystę, apie 300 km. nuotolyje nuo manevrų zonos.

10-toji Tautinių šokių šventė – JAV ir Kanados LB rūpestis

Pradėjome naujuosius 1996 m. užsimodami ir šiais metais įgyvendinti nemaža gerų, didelių, kultūrinio gyvenimo gyvastingumą rodančių darbų. Neabejotina, kad užsienio lietuvių šakotą veiklą planuoja ir vykdo Lietuvių bendruomenės įvairiuose pasaulio kraštuose.

Šiais metais vyks du patys didieji Lietuvių bendruomenės renginiai - Pasaulio lietuvių bendruomenės 9-sis seimas Lietuvoje ir JAV ir Kanados Lietuvių bendruomenių ruošiamoji 10-ji Tautinių šokių šventė Čikagoje.

Šį kartą pasižvalgysime, kaip gi sekasi Tautinių šokių šventei besiruošiant?

Tautinių šokių šventės vyko įvairiose vietose - Kanadoje, Čikagoje ir kituose didesniuose telkiniuose. Ir štai jau 10-ji Tautinių šokių šventė, rodanti, kad išeivija nepavargo, kad dar kupina gyvastingumo, ryžto pajudinti didžiuosius vandenis. Tautinių šokių šventes suruošti reikia daug galvų, daug darbo rankų, sumanumo ir išteklių.

Jas, kaip minėjau, visuomet ruošia JAV ir Kanados Lietuvių bendruomenės, savo ruožtu sudarydamos šventei rengti specialius komitetus.

Ir 10-jai Tautinių šokių šventei sparčiai ruošiamasi. Tautinių šokių institutas drauge su šventės meno vadove Violeta Fabianowich ruošia repertuarą - parenka šokius, juos išsiuntinėja šventėje dalyvausiantiems ansambliams, grupėms, o šios turi gerai pasiruošti, šventėje gerai pasirodyti. Šventės meno vadovė Violeta Fabianowich turi nemažą patirtį tautinių šokių mokymo srityje, ilgametė „Grandies" ansamblio vadovė, dalyvavusi bene visose Tautinių šokių šventėse.

Šioje šventėje numatoma dalyvausią apie 50 grupių, ansamblių ir gali būti iki 2000 šokėjų. Tai rodo, kad mūsų jaunimas dar gyvas, kad nepavargo, kad domisi lietuvių tautine kultūra.

Šventės ruošimo techniškuosius darbus atlieka specialus komitetas, kuriam vadovauja Jūratė Budrienė, taip pat aktyvi ir sumani visuomenininkė. Jos vadovaujamas komitetas rūpinasi šokėjų priėmimu, patalpomis, įvairiais tuo metu vykstančiais renginiais.

Ankstyvesnėse Tautinių šokių šventėse dalyvaudavo iki 15 000 žiūrovų. Paskutinėje vis tik susilaukėme virš 10 000. Šventės rengėjai tikisi, kad ir šioje šventėje dar tiek o gal ir daugiau dalyvaus. Juk sakoma, kad vien tik Čikagoje dabartinių naujųjų ateivių iš Lietuvos yra atvykę ir apsigyvenę net 10 000. Reikia manyti, kad ir juos pasieks šauksmas dalyvauti gražioje Tautinių šokių šventėje.

Šventė įvyks 1996 m. liepos mėn. 6 d. Čikagos priemiesty, Rosemont Horizon auditorijoje. Tuo laikotarpiu vyks susipažinimo, pabendravimo priėmimai, iškilmingas pokylis ir kiti renginiai. Žinoma, gal ne visi galės dalyvauti, nes kainos bus nemažos.

O komitetui dar vienas rūpestis - šventė kaštuos apie 400 000 dolerių. Iš kur paimti? Suka galveles darbštusis komitetas. Dalį sumos padengs bilietai, kitą dalį renginiai, o nemažą dalį teks sukloti geravaliams aukotojams. Aukų prašoma. Tad turint galvoje, kad Tautinių šokių šventė yra užsienio lietuvių ryžto pademonstravimas, tautinės gyvasties išlaikymas, tad ir aukotojų, manoma, atsiras.

Šventėje dalyvauti žada, be gausių JAV lietuvių grupių, Kanada, Pietų Amerika, laukiama poros ansamblių iš Lietuvos, na, žinoma, Australijos lietuviai visuomet išlaiko savus principus, visuomet didžiuose renginiuose dalyvauja. Bus malonu pasveikinti šauniuosius australiečius! Manau, kad šventei ruošiamasi.

Tad šiais metais JAV ir Kanados Lietuvių bendruomenės gyvena nemažu rūpesčiu, bet nestokoja ryžto ir viliasi, kad 10-ji Tautinių šokių šventė sušvis naujais šokiais, geru pasiruošimu ir neapvils tūkstančių žiūrovų.

Tenka tad palinkėti, kad drebėtų Rozemont Horizon auditorija nuo mūsų šaunaus jaunimo šokamų tautinių šokių.

Jurgis Janušaitis

Kovo 11-sios popietė Sydnėjuje

Tėvynės Sąjungos Sydnėjaus skyriaus valdyba, paminėdama šeštąsias Lietuvos nepriklausomybės atstatymo metines, kovo 10 d., Lietuvių klube, Bankstowne, suruošė diskusinę paskaitą, tema „Ar su Nepriklausomybės atstatymo paskelbimu pasibaigė kova dėl nepriklausomybės?" Prelegentas - prof. dr. Algis Kabaila, pristatytas Tėvynės S-gos Sydnėjaus sk. pirmininko, dr. Vytauto Donielos.

Savo išsamioje paskaitoje, dr. A. Kabaila peržvelgė vis dar Lietuvoje tebebujojantį ekonominį chaosą, kurį jis kildino iš sovietinės okupacijos laikų, atėjusį drauge su dabar valdančia Demokratine darbo partija ir jos vadovais. (Paskaitos santrauką tikimės spausdinti atskirai sekančiuose „M.P" numeriuose).

Po paskaitos kilo gyvos diskusijos, į kurias įsijungė visa eilė klausytojų. Iš jų, dr. A. Viliūnas primetė, kad paskaita buvusi negatyvi - „ten" (Lietuvoje) valdžia esanti labai bloga, esą sunku surasti ką nors gero. Kita vertus, keista, kad išeivija, ypač jos vietiniai vadovai, atvykstančius Lietuvos valdžios atstovus nešioja ant rankų!..

A. Reisgys mano, kad visos Lietuvos blogybės kyla iš to, kad dabartinė valdžia, proteguodama saviškių praturtėjimą, negali sukurti valstybingumo ir efektyvios teisėtvarkos pagrindų.

Dr. G. Kazokienė pabrėžė, kad blogo politinio elgesio buvo ir prieškarinėje Lietuvoje, ir kaip įrodymą paskaitė Maironio 1926 metais sukurtą sarkastišką eilėraštį „Siurbėlės". Bendrai, dr. Kazokienei atrodė, jog prie kiekvienos valdžios prisiplaka savanaudžių būriai.

Dr. D. Kairaičio pastebėjimai būnant Lietuvoje, buvę daug negatyvesni, negu dėstyta prof. Kabailos paskaitoje.

V. Binkis: „Mano du broliai buvo Sibire... Ir kai svečias iš Lietuvos, prisipažinęs, kad jis buvo partijos narys, ima kritikuoti bendruomenę, manau, kad tai negerai..."

Korespondento neatpažintas paskaitos klausytojas, buvęs Lietuvoje iki 1959 metų: „... kai reikėjo eiti dėl Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo, visi ėjo - ir nekomunistai ir komunistai. Bet korupcija neatsirado dabar - ji buvo per visus 50 metų ir dabar sustiprėjo tas pats tinklas!!

J. Abromas: „Lietuva yra ligonis. Matome simptomus, tik nežinome kaip juos gydyti!..."

Pasisakė ir dar keli tautiečiai. Į visus užklausimus atsakė dr. A. Kabaila.

Popietės vedėjui dr. V. Donielai padėkojus paskaitininkui ir svečiams, išsiskirstyta. Popietėje dalyvavo virš 100 tautiečių.

B. Ž.

Nepamirškime kankinių

Lietuvos vyskupų konferencijos sekretoriatas pakvietė į bendrą darbą – užrašyti ir siųsti atsiminimus apie kankinius, persekiotus dėl tikėjimo. Dvidešimtas amžius pažymėtas didelėmis kančiomis, kurias nešė totalitarinės sistemos, bet jis pažymėtas ir kilnaus pasiaukojimo pavyzdžiais, rašoma ta proga parengtame Vyskupų konferencijos sekretoriato laiške.

Nepamirškime savo šventųjų, jų kančia tegul būna būsimųjų kartų stiprybės šaltinis, rašoma Vyskupų konferencijos sekretoriato laiške.

ELTA

LIETUVOS ĮVYKIŲ . . .

atkelta iš 1 psl.

norime pabrėžti, kad tikime savo valstybės sėkme ir turime ruoštis tam laikotarpiui, kai galėsime taisyti klaidas, sakė Landsbergis. G. Vagnorius sakė, kad rudenį vyksiantys Seimo rinkimai lems, kur Lietuva pasuks - ar į Rytus, ar į Vakarus. Pergalė ateis, nes šiandien visi konservatoriai yra įsipareigoję gerai dirbti, kalbėjo G. Vagnorius ir perspėjo, kad bus baudžiami tie, kurie užsiims korupcija ar kitaip piktnaudžiaus valdžia. Jis sakė, kad jei konservatoriai ateis į valdžią, jie mažins ministerijų skaičių. Iš Landsbergio ir Vagnoriaus kalbų buvo aišku, kad konservatoriams laimėjus rinkimus, bus rimtai svarstomas ir lito susiejimo su doleriu atšaukimo, ar santykio pakeitimo klausimas. Lietuvos Krikščionių demokratų partijos pirmininkas A. Saudargas savo sveikinimo kalboje pažadėjo krikdemų paramą būsimuosiuose Seimo rinkimuose. Konservatorius sveikino ir kitų opozicijos partijų atstovai. Audringais plojimais buvo sutikta Čečėnijos atstovė Amiratsa Yjeva, kuri suvažiavimui perdavė Džocharo Dudajevo sveikinimus.

Spaudai paruošė J. Rubas

10.3.96

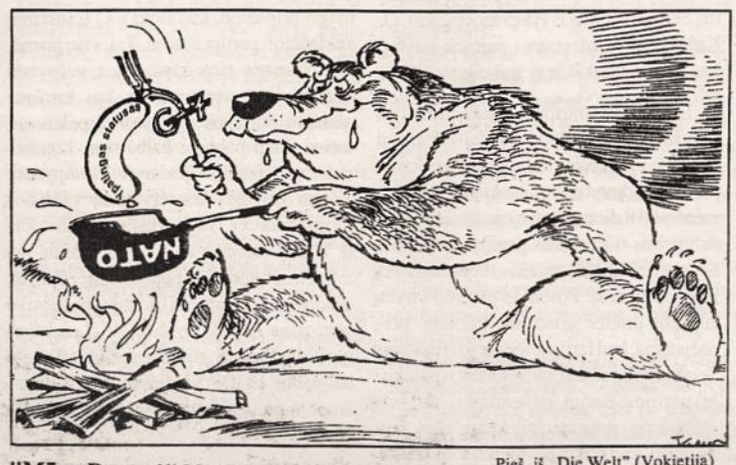

Pieš. iš „Die Welt" (Vokietija)

BENDRUOMENĖS VEIKLOJE

Pas Hobarto tautiečius

Penktadienį, vasario 16 d., ALB Hobarto Apylinkės nariai, susirinkome paminėti Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimą 1918 metais.

Ir vėl Lietuvos trispalvė plėvesavo Hobarte tarpe Australijos ir Tasmanijos vėliavų ir Lietuvos himno garsai skambėjo prie Tarptautinės Draugystės sienos.

Gaila, himnas buvo truputį sutrumpintas, bet ne iš blogos valios. Mūsų nuolatinė muzikantė negalėjo groti, valdybos sekretorius nesugebėjo surasti himno pradžios kasetėje - taip ir dingo keletas himno žodžių. Laimei žurnalistų ar televizijos aparatų arti nebuvo, o susirinkusieji ar nepastebėjo ar kritikuoti nenorėjo ir viskas baigėsi gerai.

Vėliavą pakėlė Audronė Beržanskaitė. Aleksandras Kantvilas pasakė trumpą, bet įdomią kalbą apie Lietuvos vargus ir džiaugsmus šimtmečių bėgyje, paminėdamas daugelį datų iš Lietuvos istorijos. Kiek plačiau paminėjo 1940-1944 m. laikotarpį - tas dvi Lietuvos okupacijas ir lietuvių pasipriešinimą joms, už ką daugeliui teko kentėti ar žūti Sibiro taigose ar Hitlerio koncentracijos lageriuose. Aleksas irgi daug iškentėjo Studhofo koncentracijos lagery. Alekso kalba minėjimas ir užsibaigė. Susirinkusieji apžiūrėjo įvairių tautybių bendruomenių padovanotus akmenis, įmūrytus į Draugystės sieną, fotografavosi prie ALB Hobarto Apylinkės padovanoto akmens, vaišinosi labai skania kava, kurią nemokamai paruošė kafeterijos savininkas ir skirstėsi, palikdami vėliavas plėvesuoti iki vakaro.

Šeštadienį, vasario 17 d., 16 val. susirinkome pas p.p.Šikšnius trumpai paminėti Vasario 16-tąją ir pravesti visuotiną - dvimetinį susirinkimą.

Pirmininkas Ramūnas Tarvydas minėjimą atidarė tardamas keletą žodžių lietuviškai ir angliškai ir pakvietė p. Krutulį skaityti minėjimo paskaitą. Kaip ir visuomet, p. Krutulio paskaita buvo labai įdomi ir jaudinanti. Baigdamas jis perskaitė graudų partizano testamentą, kuris ne vienam išspaudė ašarą.

Po paskaitos minėjimas baigėsi ir Aleksas Kantvilas atidarė visuotiną ALB Hobarto apylinkės susirinkimą, kuriam pirmininkavo A. Kantvilas, sekretoriavo Algis Taškūnas. Algis perskaitė pastarojo visuotino susirinkimo protokolą, kuris buvo priimtas be pakeitimų. Valdybos sekretorius perskaitė išsamų pranešimą apie dviejų metų valdybos veiklą ir įvykius bendruomenėje. Kritikų neatsirado. Iždininkas pranešė, kad iždas dar nėra tuščias ir dėka paramos, gautos iš Australijos lietuvių fondo, valdyba galės tęsti veiklą sekančius dvejus metus. Pranešimas buvo priimtas plojimais. Revizijos komisija patvirtino, kad iždininkas veda iždo knygas sąžiningai ir tvarkingai. Ponia Nina Kantvilienė, garbės teismo pirmininkė pranešė, kad į teismą niekas nesikreipė ir bylų nebuvo. Buvo pasiūlyta, kad Garbės teismas iš viso nėra reikalingas, bet susirinkimas nubalsavo, kad būtų paliktas kaip yra. „Perkūno" sporto klubo pirmininkas Mindaugas Kožikas pranešė, kad klubas dar gyvas, žaidėjų yra ir prižadėjo nusiųsti į Sporto šventę Melbourne bent vieną krepšinio komandą ir keletą pavienių sportininkų.

Po pranešimų pereita prie rinkimų. Į Mandatų komisiją buvo išrinkti: P. Šiaučiūnas, L. Eskirtienė ir T. Kairienė. J. Krutulis pasiūlė, kad sekančiame susirinkime Mandatų komisija būtų renkama susirinkimo pradžioje. Į valdybą buvo „išrinkti": Ramūnas Tarvydas, Stepas Augustavičius, Juozas Paškevičius. Kadangi Teresė Šiaučiūnaitė (atstovė jaunimo reikalams) į susirinkimą neatvyko, Loreta Eskirtienė buvo išrinkta jos vieton. Revizijos komisijoje liko Aleksas Kantvilas, Mindaugas Kožikas ir Kazys Paškevičius. Garbės teismas susideda iš Ninos Kantvilienės, Petro Šiaučiūno ir Rožės Wilson.

Prieš susirinkimo uždarymą, pirmininkas pranešė, kad Audronė Beržanskaitė laimėjo Daugiakultūrinio meno premiją ($ 300 skirtą J. Boag). Buvo pranešta, kad kovo mėn. į Hobartą atvyksta Geelongo moterų choras „Viltis". Baigiant susirinkimą, pirmininkas padėkojo visiems, prisidėjusiems prie bendruomenės veiklos. P. Krutulis, bendruomenės vardu, padėkojo pirmininkui ir jo komitetui už jų pasišventimą ir darbus, nuveiktus bendruomenei.

S. Augustavičius

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ SODYBOJE

● Sausio 12 d. Sodyboje apsilankė žinomas Lietuvoje ir kituose kraštuose kinematografininkas, filmų režisierius p. Petras Abukevičius su žmona, aktore Gražina, gruodžio-sausio mėn. viešėjęs pas savo brolį Sydnėjuje. Sodybos salėje susirinkusiems sodybiečiams jis pademonstravo porą savo kurtų filmų, jų tarpe „Meškutės Nidos nuotykius".

● Užgavėnės Sodyboje sutiktos nors ir neorganizuotai, bet linksmai. Tą dieną nevienam bute labai kvepėjo spirgais ir keptais bulviniais blynais, o prie tų blynų, žinoma, kaimynai iš kairės ir dešinės niurkdė vargšą Lašininį...

● Sodybiečius, kaip rimto amžiaus piliečius, atėjus valdžios rinkimų metui, Sydnėjaus Hughes federalinė rinkiminė apylinkė pagerbia, atsiųsdama jų brangiems balsams surinkti specialią komisiją. Atrodo, kad sodybiečiai padarė pačią pirmąją rinkimų pradžią - atbalsuota ketvirtadienio (29/II) perpiete, o komisijos nariai už savo rūpestį pavaišinti arbatėle (šiaip jau politikai į mus, mirtinguosius, beveik nepažvelgia, bet atėjus rinkimų sezonui, net nustembi, kaip jie mumis rūpinasi!).

Prel. Juozapas Antanavičius Sodyboje, 02.03.1996.
Nuotr. Juozo Makūno

● Sodybos kūrėja, p. Ona Baužienė, BEM, yra parašiusi savo atsiminimus, kuriuos žada neužilgo atiduoti į spaustuvę. Girdėti, kad ten būsią gana plačiai aprašytas Sodybos kūrimasis ir kt. su tuo susiję reikalai.

● Kovo 2 d. Sodyboje paminėta sody-

NAUJA ŠEIMA

Šių metų vasario 11 d. sukūrė šeimą iškilus fotografas Simonas Alekna su Natalie Henry. Simonas yra jaunesnysis Ramučio ir Barbaros Aleknų sūnus (tai sydnėjiškiams gerai pažįstamos dirigentės, Birutės Aleknaitės brolio sūnus). Natalie yra vyresnioji Robert ir Lyn Henry dukra.

Sutuoktuvių apeigos įvyko St. Peter Chanels bažnyčioje, Woolwich, Sydnėjuje. Apeigas atliko kunigas Gerard Glynn, C. P. Pamergių ir pabrolių tarpe buvo Simono brolis Jonas ir Natalie sesuo Jacqueline.

Bažnyčioje Justinas Ankus vargonais pritarė Birutei Aleknaitei ir Vilijai Genovese-Burneikytei, kurios duetu pagiedojo „Panis Angelicus", o Natalie draugė padainavo romantišką, tai progai pritaikytą dainą.

Vestuvinė puota vyko Waters Edge restorane. Tarp 120 svečių buvo giminės ir draugai iš Perth'o, Brisbanės ir Lismorės.

Laimingi jaunavedžiai išvyko praleisti medaus mėnesį į Tailandą.

Simonas dirba „Sun Herald" laikraščio red. kolektyve - jame dažnai galite matyti jo nuotraukų. Jis yra aukštai vertinamas fotografų tarpe. Keletą kartų yra apdovanotas už geriausias, ypatingai sporto skyriaus, nuotraukas. Neperseniausiai viena jo nuotraukų puošė „Time" žurnalo viršelį.

Simonas ir Natalie Aleknos

V. Binkis

bietės Valės Stanevičienės a.a. motinos Julijos 30 metų mirties sukaktis. Šv. Mišias už mirusią - prie Sodybos svetainėje paruošto altoriaus - aukojo Engadinės parapijos kun. G. Baiguini, SDB. Pamaldose ir po to sekusiuose gedulinguose pietuose dalyvavo sodybiečiai, kviesti svečiai, o jų tarpe Australijoje viešįs Panevėžio katedros klebonas, prel. Juozapas Antanavičius, ta proga susipažinęs su Sodyba ir jos gyventojais. Buvo tikrai malonu susitikti bei pasikalbėti su labai lietuvišku ir nuoširdžiu Prelatu, kuris, deja, kovo 3 d. jau grįžo atgal į Tėvynę.

● Praeitame „Sydnėjaus lietuvių Sody-boje" skyrelyje jūsų korespondentas per neapsižiūrėjimą įvėlė klaidų. Parašyta, kad Sodyboje gyvena trys SLMSD-jos narės. Turėjo būti „gyvena net keturios buvę d-jos valdybų narės" - išleista buv. valdybos narės, p. Veronikos Petniūnienės pavardė. Draugijos narių Sodyboje gyvena ir daugiau. Atsiprašome! Dėkojame p. T. Vingilienei, nurodžiusiai šį netikslumą.

Mūsų fotokorespondentas V. Vaitkus pastebėjo, kad po tame straipsnyje tilpusia nuotrauka išleista SLMSGD-jos valdybos vicepirm. Tamaros Vingilienės pavardė... Atsiprašome ir p. T. Vingilienę, dėkojame p. Vaitkui už pastabumą!..

B. Ž.

Hobarto menininkė – Audronė Beržanskaitė

Retai beužeinu į meno galerijas Hobarte. Gal dėl to, kad mažai kas pagauna akį, niekas nebedilgina jausmų. Atsibodo „grožėtis" kokia nors krūva geležų, kuri turėtų išreikšti skulptoriaus spontanišką dvasios išsiliejimą. Nebesinori, praverta iš nuostabos burna, dūsauti dėl juodos marškos, ar veltui ieškoti šedevro, perlipant apverstą aukštyn kojom stalą, ar suolą ar ... kažką kitą. Juk menininkams šiandien nereikia žinoti nei anatomijos nei apie perspektyvą, ir tik vieni vaikai tegali matyti, kad „karalius yra nuogas".

Užtat džiaugsmas nusmelkia širdį, kai, praeinant kur nors ilgesniu koridorium, išgirsti paslaptingą kvietimą: sustok, pažvelk, įsižiūrėk, nes nelauktai, netikėtai esi atsidūręs priešais žmogaus kūrybą, kažkieno svajonių, minties matomą ir nujaučiamą pasireiškimą. Taip atsitiko neperseniausiai, kai atėjau į vieną daugiau lankomą Hobarto galeriją, kad pažiūrėčiau ir susipažinčiau su savo tautietės Audronės Beržanskaitės meno kūriniais - skulptūromis ir paveikslais.

Žinojau jau seniai, kad Audronė mokosi meno Tasmanijos universitete, kad įsigytų mokslo laipsnį (Bachelor of Fine Arts degree). Žinojau, kad ji beveik metus praleido Vilniuje 1993-siais, studijuodama Dailės Akademijoj, dalyvaudama žemutinės pilies griuvėsių kasinėjimuose. Ir taip dabar užbaigdama studijas, ji išstato savo darbus, kad žmonės juos irgi pamatytų. Parodą ji pavadino „Miesto Dvasia", turėdama galvoj Vilniaus senamiestį, kadangi daugumas išstatytų skulptūrų vaizdavo senojo miesto bokštus, sienas, lietaus išplautas ir saulės spindulių išdabintas.

Kaip Edgar Allan Poe's „žmogus minioje" Audronė kažko ieškojo, kažko, kas buvo pamesta, ko dar pati nežinojo. Ir ... išlaipiojus šimtus laiptų į bokštus, išlandžiojus šimtus pavarčių miesto labirintuose, ji pagaliau surado, kas buvo pamesta, surado savo sielos gimtinę, surado miesto sielą ir susipažino su „miesto dvasia". Kiekvienas darbas iš jos 16-kos skulptūrų ir 10-ties paveikslų kalbėjo apie Vilnių, stabdė, kvietė pasižiūrėti, pagalvoti ir ... matei pačią menininkę lipant aukštyn į bokštus, kuriuose gal miegojo karaliai ar karalienės, kur pro langus žėrėjo mirksinčios žvakių liepsnelės ir dar aukščiau, kur sparnuotos dvasios, lyg ereliai saugojo senąjį miestą... Kažkas pasakė: *„Vilnius pavergia tavo širdį ir kai ten pabūni, jis pavergia ir tavo sielą ir jau taip lengvai nebepaleidžia"*. Taip, jau niekada nebepaleidžia...

Audronė Beržanskaitė (B.F.A.)
A. Kantvilo nuotr.

Audronė savo skulptūroms daugiausiai naudojo baltą molį (mes tur būt vadintume šlynu) į kurį maišė kažkokius dažus, kad mūrai ir bromos atrodė vėjo nupustyti, stogai žvilgėjo lyg varis. Norėčiau dar pridurti, kad skulptūra „Pilies gatvė" laimėjo menininkei pirmą „prizą" vasario pradžioje, daugiakultūrinėje parodoje, Hobarte.

Audronė gimė Vokietijoj Liubecko DP stovykloje. Ji duktė Onutės ir Beno Beržanskų, kurie Hobarte pradėjo savo išėjūnų gyvenimą, o dabar jau virš 30-ties metų tebėra pavyzdingi Melbourno lietuvių bendruomenės nariai.

A. Kantvilas

Mieli Australijos lietuviai,

Aš ir mano žmona praleidome jūsų nuostabiame krašte 3 mėnesius. Pamatėme ir patyrėme daug nuostabių dalykų ir tais įspūdžiais norėtume pasidalinti su jumis.

Žmona Audra yra 35 metų. Ji mokėsi Meno mokykloje ir dirba animacinių (cartoons) filmų dailininke. Man dabar 41 metai. Baigiau Kauno Technikos universitetą ir dirbu elektronikos inžinieriumi. Gyvename Vilniuje.

Keliauninkai - iš kairės: Audra Matukienė, Danutė Binkienė ir Arūnas Matukas.

Keliauti pradėjome dar studijų laikais, maždaug prieš 15-20 metų. Keliaudavome per kiekvienas savo atostogas. Audra laipiojo po sniego kalnus, o aš dažniau keliaudavau srauniomis kalnų upėmis. Paskutinius 10 metų keliaujame kartu. Priklausome Vilniaus Keliautojų klubui, su kurio pirmininku, nuostabiu žmogumi Algimantu Jucevičiumi, pastaraisiais metais keliaujame dažniausiai kartu. Mes pripratę keliauti 8-14 žmonių grupe, kas kituose kraštuose nėra įprasta. Bet sudėtinguose ledynų ar kalnų upių žygiuose toks žmonių skaičius reikalingas užtikrinti didesniam saugumui. Teko pabuvoti visuose buvusios Sovietų Sąjungos kalnuose, o 1990 m. kovo 11 dieną per „griūvančią" Sovietų sieną mums, devyniems, pavyko net į Nepalą išvykti.

Mūsų kelionė į Australiją, dar mums nežinant, prasidėjo 1992 metais, kai p. Dana Binkienė užėjo į Vilniaus Keliautojų klubą ir pasiprašė keliauti į Kaukazą. Šioje nelengvoje kelionėje, aplink didžiausią Europos kalną Elbrusą, mes susipažinome ir susidraugavome su Danute. Ir po šio, jos žodžiais tariant, *„didžiojo gyvenimo nuotykio"*, ji pasikvietė mus į Australiją. Dirbom, taupėm pinigus, 1994 m. vasarą net neatostogavom ir galų gale 1995 m. gruodžio viduryje draugai mus išlydėjo į Australiją „didžiajam mūsų gyvenimo nuotykiui". Čia mes patekome į labai šiltą klimatą ir dar šiltesnę Danutės ir jos draugų globą. Po Naujų metų visi trys išvažiavome mašina į planuotąją kelionę aplink pusę Australijos. Prakaitavome +52 laipsnių karštyje dykumoje, džiaugėmės Kakadu parko paukščių koncertais ir krokodilų šuoliais, nardėme ir grožėjomės Barjerinio rifo koralais ir žuvimis, žavėjomės Uluru kalno magija ir seniausių eukaliptų pašėlusiu noru išaugti iki debesų. Keliavome, kaip mums įprasta, kuo pigiau - patys virėme valgyti, savo palapinę statėme ten, kur nereikia už tai mokėti. Oras mums buvo palankus ir mes sėkmingai per 40 dienų, nuvažiavę 12 000 mylių per geltonąją, raudonąją ir žaliąją Australiją, vėl grįžome į Sydnėjų. Paskaičiavome savo išlaidas 1 žmogui 1 dienai: $ 5.4 - maistui ir gėrimui, $ 12.7 - benzinui ir $ 24 - įvairioms mašinos išlaidoms (jos draudimas, remontas ir pan).

Kovo 17 d. atsisveikinsime su svetingąja Australija ir visi trys skrisime į Lietuvą, pakeliui dar užsukdami mėnesiui į Nepalą - norime nukeliauti prie aukščiausio pasaulio kalno Everesto.

Tolimesni mūsų planai kol kas migloti, nes reikia vėl užsidirbti pinigų. Bet žinome - vėl keliausime su savo ištikimų draugų būriu, kurie rūpinasi ir laukia mūsų Vilniuje. Ir gal jau kai ką suplanavo ateičiai.

Keliaudami mes matydavome daug gražaus ir gero. Sugrįžę dalindavomės įspūdžiais dideliame keliautojų būryje. Buvo organizuojami didesni ir mažesni keliautojų sąskrydžiai, kuriuose vykdavo sportinės varžybos ir nuotraukų bei skaidrių konkursai. Skaidrių filmai, kaip žanras ir užgimė tokiuose sąskrydžiuose, stengiantis vis įdomiau sukomponuoti ir įgarsinti savo rodomas kelionių skaidres. Bet šiuo metu, dėl lėšų trūkumo, tokie konkursai nebevyksta ir tokių filmų kuriama vis mažiau. Todėl mes su žmona labai džiaugėmės Danutės sudaryta proga parodyti savo skaidrių filmus Sydnėjaus Lietuvių klube.

Ir pabaigai reikia tyliai bet tvirtai prisipažinti, kad kaip ir po daugelio ankstesnių mūsų kelionių, giliai širdyje mes vėl padarėme tą pačią išvadą: brangesnis už opalus yra žmogaus dėmesys, stipresnė už sraunias upes yra žmogaus meilė, gilesnis už vandenynus yra žmogaus gerumas, didesnis už kalnus yra žmogaus kilnumas, tvirtesnis už uolą yra žmogaus tikėjimas. Ačiū jums Australijos lietuviai, kad ir šioje žemės rutulio pusėje mes tuo įsitikinome. Ačiū Jums, Danute ir jums Melbourno, Sydnėjaus ir Adelaidės draugai, kad mes ir čia pasijutome kaip namie.

Arūnas Matukas

P.S. Kovo 10 d. p.p. Matukai su savo globėja Dana Binkiene, Lietuvių klube, Bankstowne, suruošė labai šaunią skaidrių žiūrėjimo popietę, prasidėjusią Atgimimo dienų temomis, o vėliau žiūrovus supažindinusi su kelionėmis po Kaukazo, Pamyro ir Himalajų kalnus. (Ir ne tik vaizdais pavaišino, bet ir kava su pyragaičiais!). P.p. Matukų skaidrių serijos buvo tikrai puikios ir žiūrovai, popietei pasibaigus, labai nenoriai skirstėsi namo!

Ačiū Jums ir daug laimės ateinančioje kelionėje!

„M.P." Red.

Sydnėjaus pensininkai Mėlynuosiuose kalnuose

Iš ryto renkamės Lietuvių namuose. Organizatoriai susirūpinę žiūri į dangų, juk pereitą naktį lijo kaip iš kibiro, o dar ir šį rytą tamsūs debesys iš visų pusių grasino! Nenusigandome - keliavome! Išsipainiojęs iš Sydnėjaus kamšaties, pasukame į kalnus. Nedrąsiai pasirodo saulė, lyg tai pamerkdama akim į autobuso langus, padrąsina – nenusiminkite, bus gražu. Išsisklaidė rūkas. Atsiranda geresnė nuotaika, gražūs vaizdai, visur žalia. Prasideda kalbos, juokas, dainos, nuotaikingas triukšmas. Sofija Šaparienė, garsi klubo pasakorė, prisirinkusi įvairiausių anekdotų, „jumoruškų" iš praeities ir dabarties, juokino keliautojus. Čia pat ir Katoomba - Šinei. Taip ją vadino aborigenai, lietuviškai kulverskiais krintantis vanduo. Katoomba tai mažai besikeičiantis miestas. Prieš kiek metų buvo labai populiari poilsio vieta, pritraukdavo daug poilsiautojų. Dabar kiek mažiau. Kalnai, tai lyg milžiniškas magnetas – traukia turistus iš viso pasaulio kraštų. Iš pirmo žvilgsnio, daugiausiai iš Japonijos, bet yra iš visur, net ir iš mūsų Lietuvos. Miesto gatvėse į akį krenta „ferals". Jie skiriasi nuo vietinių savo apranga, gyvenimo stiliumi, bet kalbant atvirai, atrodo kaip kokie driskiai, bet visvien sudaro savotišką atrakciją turistams.

Štai jau ir kalnai – apžiūrinėjame „Tris seseris" („Three Sisters") ir „Aidų" viršūnę („Echo" point). Nors ne pirmą kartą lankome šiuos kalnus, bet vistiek įdomu vėl pajusti kalnų dvasią, pakvėpuoti grynu oru.

Su mumis keliauja dvi viešnios iš Lietuvos: Vida Anuškienė ir jos dukrelė Loreta. Jaunoji Loreta gerte geria vaizdus, pasakojimus, labai domisi aborigenų legendomis, ypač apie „Tris seseris". „Sapnų laikais" gyvenę trys seserys, milžiniško dydžio ir nuostabaus grožio. Jas įsimylėję trys broliai iš kitos genties, bet genties įstatymai draudė jiems vestis. Įvyko didelis mūšis. Katoombos genčiai grėsė pralaimėjimas. Genties burtininkas savo užburta šakele pavertė seseris į tris uolas taip, kad praėjus pavojui, jos vėl galėtų virsti merginomis. Kovoje žuvo burtininkas, pradingo jo stebuklingoji šakelė (nes tik su ja buvo galima atversti dukras iš uolos pavidalo). Tėvas labai savo dukreles mylėjo ir prašė, kad jis būtų paverstas į lyros paukštį. Jeigu matysite šį įdomų paukštį kapstantis tarp lapų ir sausų šakelių, uolų papėdėje, žinokite, tai tėvas ieško tos užburtos šakelės, kad ją suradęs galėtų išvaduoti dukreles.

Pietums sustojome prie „Skyway" restorano. Šiek tiek pasistiprinę, drąsesni leidosi traukinėliu žemyn į kalnų „bedugnę". Kiti - mažiau drąsūs - kabeliu slinko į slėnio vidurį, pasigrožėti slėnio vaizdais, pajusti kalnų didybę.

Sukame namų link, bet pakelyje norime aplankyti dar labai įdomią vietą - „Govett's Leap". Tai irgi pasakų apsupta vieta. Pereitame šimtmetyje šiose apylinkėse buvo atrastas auksas. Atsirado plėšikų. Vienas labai drąsus plėšikas, ant puikaus laukinio arklio, buvo pats pasiučiausias. Jam labai gerai sekėsi. Deja,

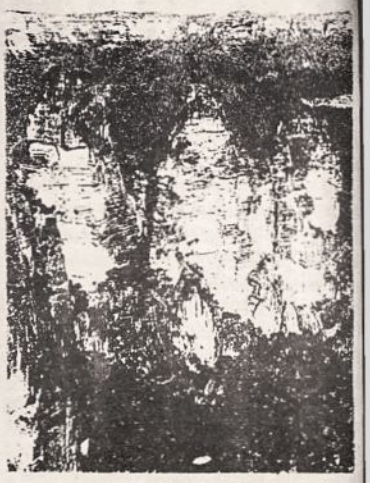

Storokos tos Trys Seserys Katoomboje...

vieną dieną jį iš trijų pusių apsupo raita policija ir pradėjo vytis. Buvo tik vienas kelias, kuris vedė uolų atbriaunomis į bedugnę. Pasirinkimas jam buvo mažas: vienoje pusėje bedugnė, kitoje – raiti policininkai, o vėliau - kartuvės. Paspaudęs žirgą pentinais, jis dideliu šuoliu pranyko slėnio erdvėje. Jam pastatytas paminklas – raitelis ant puikaus žirgo. Žmonės spėlioja: ar šis paminklas drąsiam plėšikui, ar nekaltam žirgui pagerbti? Gal būt tikrasis tikslas – pritraukti turistus. Vietos gyventojai pasakoja savo vaikams, kad žiemos metu, kai šalna sukausto žemę, vidurnaktyje, girdisi arklių kanopų dundėjimas.

Pavargę, pilni įspūdžių, pasukome į greitkelį ir į namus.

„Neringa"

Imigrantės įspūdžiai Lietuvoje

Ne naujiena, kad lietuviai, kaip ir kiti europiečiai, nuo senų laikų emigravo į svetimus kraštus, dažniausiai į JAV. Taip pat ne naujiena, kad dalis jų, užsidirbę šiek tiek kapitalo, sugrįždavo atgal į savo tėviškes ir imdavo plėsti savo ūkius arba steigdavo įmones. Komunistinio režimo laikais šitokia laisva migracija buvo užkirsta, tačiau šiaurės ir rytų kraštams išsilaisvinus iš totalitarinės santvarkos, vėl prasidėjo emigracijos srautas į vakarų kraštus. Šiandien net 5000 naujų emigrantų iš Lietuvos yra apsigyvenę Čikagoje, o kur kiti Amerikos didmiesčiai, kur Kanada ir Australija?

D. M. Baltutienė (dešinėje) su svečiais prie savo nebaigto namo 1995 m. vasarą.

Kol kas mes neturime statistikos ir nežinome kiek naujosios bangos lietuvių emigrantų gyvena Australijoje, tačiau jų skaičius kasmet auga. Prasidėjo polemika bendruomenėje apie senųjų ir naujųjų lietuvių emigrantų problemas, nesutarimus ir taip toliau. Trinties problemų tarp skirtingų emigracijos bangų visuomet buvo ir bus, tai puiki dirva mokslniams darbams.

Manau, kad nemažiau įdomus klausimas – kaip jaučiasi naujieji emigrantai, kurie iškeliavo iš vakarų į rytų kraštus, ypač iš Šiaurės Amerikos ir Australijos į Lietuvą? Kadangi aš viena iš tokių, tai bandysiu pateikti keletą minčių iš savo patirties.

Pirmiausiai pradėsiu su pastaba – turbūt nė vienas asmuo iš Australijos lietuvių bendruomenės, kuris sugrįžo į Lietuvą pastarųjų penkių metų laikotarpyje to nedarė ekonominiais sumetimais. Visi puikiai žinome kokia yra šiandien Lietuvoje ekonominė padėtis. Todėl tautiečiai, kurie po 50 metų patogaus gyvenimo užsienyje, sugrįžta į savo tėviškę, reikia manyti, turi svarbias priežastis arba yra, kaip ne vienas man sakė, „su protu susipykę".

Ši pastaroji pastaba, atrodo, ir yra man labiausiai tinkanti, nes aš neturėjau jokios kitos svarbios priežasties – nei vyras, nei vaikai manęs ten laukė. Atvirkščiai, saviškius reikėjo Australijoje palikti. Negaliu naudotis kilnia priedanga, kad tai dariau iš patriotiškumo ir žymiai per jauna apleidau Lietuvą, kad galėčiau remtis nostalgijos motyvais. Taigi, kas pagaliau traukė mane į tą varganą kraštą, kuris penketą metų kapstosi duobėje be vilties greit iš jos išsikapstyti?

Viena iš pagrindinių sugrįžimo priežasčių buvo žemaitiškas užsispyrimas atkurti savo tėvų sodybą - mintis, tačiau, buvo daugiau susieta su savęs išbandymu negu su fantazija

nukelta į 6 psl.

KULTŪRINĖSE PARAŠTĖSE

Mirė rašytojas Eduardas Cinzas

Kaip praneša „Lietuvos ryte“ (Nr. 17/1996) Stasys Kašauskas, po ilgos ir sunkios ligos š.m. sausio 20 d. Belgijoje, Briuselyje, mirė žymus išeivijos lietuvių rašytojas Eduardas Cinzas (Čiužas). Gimęs 1924.IV.14 Rietavė, Kretingos apskr. Mokėsi Telšių gimnazijoje ir Elektrotechnikos institute Liežė, Belgijoje, kur atsidūrė 1947 m. iš pabėgėlių stovyklos Vokietijoje.

Taip pasitaikė, kad dirbome. gretimose kasyklose. Jis Zwartberg'e, aš - Waterschei. Nors jį mačiau tik vieną kartą viengungių hostelyje, kurį mes buvome pramine „Arklide“. Vėliau jis, eidamas per geležinkelio liniją, kažkaip papuolė po traukiniu ir neteko abiejų kojų. Angliakasiai lietuviai rinko aukas, kad jam padėti. 1948 m. Belgijos lietuvių rotatoriniame dvisavaitiniame laikraštėlyje, per kelis numerius buvo spausdinama jo novelė „Sudužę žvaigždės ežere“. Ar tai buvo jo pirmoji - nežinau. Bet jau tada jis turėjo savo „stilių“ ir buvo visa galva pranešesnis už mus kitus - raševas.

Rašytojas Eduardas Cinzas

Bostoniškė „Liet. enciklopedija“ (XXXVI t.) mini, kad jis dalyvavo Belgijos liet. bendruomenės veikloje, kelis metus redaguodamas tenykštį laikraštėlį „Gimtoji šalis“. „G.Š.“ 1947-49 m. redagavo kun. P. Gaidamavičius - Gaida, dabartinis „Tėviškės Žiburių“ redaktorius Kanadoje. Aš buvau laikraštėlio redakciniame kolektyve iki išvykstant iš Belgijos 1949 m., bet jo ten tuomet dar nebuvo. Matyt laikraštėlio redagavimą jis perėmė vėliau. Pagal „LE“, prozą jis spausdino „Europos lietuvyje“, „Pradalgėse“, „Metmenyse“, „Mintyje“, „Drauge“ ir kt.

Rašytojas yra išleidęs daug knygų - romanų: „Brolio Mykolo gatvė“ (1972 m. Liet. rašytojų d-jos premija), „Raudonojo arklio vasara“ (1975 m.) ir „Mona“ (1981 m.) - abu gavę Montrealio Akad. sambūrio V. Krėvės vardo literatūrines premijas; novelių rinkinys „Spąstai“, išleistas 1981 m. Vilniuje. Romanas „Šventojo Petro šunynas“, išleistas 1984 m.

Kaip rašo Stasys Kašauskas, prėjusią vasarą rašytojas, lankydamasis Lietuvoje, paliko paskutinio savo romano rankraštį, kurį numato spausdinti „Lietuvos rytas“. Tai esąs pasakojimas apie lietuvių gyvenimą pirmaisiais pokario metais DP stovyklose Vokietijoje. Šiaip jau ankstyvesniuose romanuose bei novelėse E. Cinzas vaizduoja Belgijos žmonių gyvenimą.

„Įdomių nekasdieniškų personažų parinkimas, sėkmingos pastangos ne tik motyvuoti jų tiesioginius veiksmus, bet jiems duoti didesnių ar mažesnių giluminių dimensijų yra Cinzo beletristinės kūrybos stiprybė. Cinzo romanų personažai yra kruopščiai išstudijuoti, dinamiški, pilni vidinių aistrų, daug dėmesio skiriant jų psichologinių niuansų išryškinimui. Cinzo stilius pasižymi literatūriniai turtingu barokinio puošnumo sakiniu, kuris ir veikėjų dialoguose spindi originaliais palyginimais, šviežiais epitetais, autentiškumo sustiprinimui panaudojant profesinį leksikoną... Veikalai taipgi pasižymi gerai pinama intriga ir gana aukšta emocine įtampa“ (LE, XXXVI t., 107 psl.).

Ilsėkis ramybėje!

Br. Žalys

Knygos, laukiančios leidėjų

Autobiogr. romano "Pakely" autorė, Elena Jonaitienė (nuotrauka iš laikų, vaizduojamų knygoje – apie 1940-49m.)

Prieš mane „Gimtojo krašto“ (Nr. 2/1996) literatūrinio skyrelio iškarpa, kurioje atspausdinta Sydnėjuje gyvenančios mokytojos, Elenos Jonaitienės, atsiminimų pagrindu parašyto romano „Pakely (Žmonės be pastovaus adreso)“ ištrauka (kiek žinoma, romanas yra išverstas ir į anglų kalbą). Ieškomas leidėjas.

„Elena Jonaitienė, kaip rašo Danutė Labanauskienė kitoje šios knygos recenzijoje, *gimusi Tryškiuose, baigusi „Aušros“ mergaičių gimnaziją, humanitarinius mokslus studijavo Kauno Vytauto Didžiojo ir Paryžiaus universitetuose; vėliau mokytojavo Pasvalio ir Šiaulių gimnazijose. [Australiją ji atvyko 1949 m. ir ten tęsė mokytojos darbą vidurinėse mokyklose, kur trisdešimt metų dėstė prancūzų ir vokiečių kalbas. Jos atsiųstasis atsiminimų pagrindu parašytas veikalas - tai vienos inteligentų šeimos istorija išeivijos kryžkelėse. Ši istorija vaizduoja 1940 - 1941 m. įvykius Lietuvoje, dalies inteligentų 1944 m. pasitraukimą į Vakarus, kupinus netikėtumų likimo posūkius, skaudžius motinos-inteligentės išgyvenimus, atsidūrus svetimame krašte. Rašytoja atskleidžia sunkias dienas, praleistas Vokietijoje, vėliau Italijoje, sudėtingus žmonių santykius, nenumatytas šeimyninio gyvenimo peripetijas, tolesnę kelionę į Australiją.*

Nedidelė šio romano ištrauka jau buvo publikuota Australijos lietuvių literatų kūrybos antologijoje „Po pietų kryžiumi“, išleistoje atgimimo metais Vilniuje. Dabar turime šio romano visumą. Ji tebėra pakeliui į leidėjus, kuriuos galbūt sudomins šios rašytojos kūryba“.

* * *

Teko išgirsti, kad ir kita atsiminimų autorė, Australijos liet. bendruomenės garbės narė - p. Ona Baužienė, BEM - taip pat baigia ruošti savo atsiminimus, kurie turėtų neužilgo išeiti dviem tomais - lietuvių ir anglų kalbomis.

Ona Vyšniauskaitė-Baužienė gimusi 1904.01.26 Essen'e, Vokietijoje. Užaugo Škotijoje, ten baigdama aukštesniąją mokyklą. 1922 m. su tėvais grįžo į Lietuvą, kur 1927 m. ištekėjo už Antano Baužės. 1930 m. jie išvyko į Australiją, apsigyveno Sydnėjuje. Čia drauge su vyru įsijungė į lietuviškąjį visuomeninį darbą. Daugiausia jos rūpesčiu, buvo pastatyta Sydnėjaus Lietuvių sodyba - vyr. amžiaus tautiečiams praleisti gyvenimo saulėlydį. 1983 m. Anglijos Karalienės buvo apdovanota Britų imperijos žymeniu (British Empire Medal) už veiklą lietuvių bendruomenėje. Šiuo metu gyvena Adelaidėje, nors tankiai atvyksta pasisvečiuoti ir į Sydnėjų pas čia gyvenančias dukras.

Jos gyvenimas tikrai buvo įvairus ir įdomus, tad lauksime jos atsiminimų, kurie irgi turėtų būti įdomūs.

B. Ž.

PAKELY

Ištrauka iš to pat vardo autobiografinio romano.

Elena Jonaitienė

„Amarapoora“ buvo britų laivas su indų įgula. Jis vežė 600 keleivių, kilusių Rytų Europos kraštuose ir emigruojančių į Australiją. Kelionė truko šešias savaites.

Bendra keleivių nuotaika buvo linksma. Nuo karo pabaigos buvo praėję puspenktų metų klajonių, laukimo ir prarasties. Dabar jie pagaliau keliavo į kraštą, kuriame tikėjosi rasti darbą, auginti šeimas, statytis namus, jaustis nariais platesnės bendruomenės. Netrūko rūpesčių: reikės išmokti naują kalbą, prisitaikyti prie kitoniško gyvenimo būdo. Bet daugumas emigrantų buvo jauni ir nebaikštūs, jie nebijojo sunkumų. Laivo kelionė regėjosi atostogiškas gyvenimo protarpis, kurį reikėjo išnaudoti ir džiaugtis. Palydintys Australijos imigracijos tarnautojai stengėsi kelionės laiką įvairinti naudingais užsiėmimais ir pramogomis. Kas norėjo, jungėsi į kasdien vedamas anglų kalbos pamokas, dainų popietes, pašnekesius, šokius, vaikų balius ir žaidimus.

Vargalų Aldona visą kelionę sirgo. Tai nebuvo jūros liga, o Bagnolyje prasidėję skausmo priepuoliai, kurie tapo nuolatiniais. Didžiąją dienos dalį ji praleisdavo savo guolyje, nusisukus į sieną, nugara į ateinančius ir išeinančius, jausdamasi kalta, kad taip guli ir niekur nedalyvauja. Kada kaltės jausmas pranešdavo fizinį pašonės skausmą, ji eidavo į denį susirasti šeimą ir prisijungti prie patiriamų bendrų įspūdžių.

Daug vėliau, bėgant metams, šnekėdamiesi apie tą kelionę, Vargalai prisimindavo ryškiais išlikusius įspūdžius. Viduržemio jūros vanduo mirgėjo saulėj ir švytėjo mėnesienoj. Arti pravažiuojamas Etnos ugniakalnis riogsojo tamsus ir grėsmingas. Succo kanalas pasirodė daug siauresnis, negu anksčiau vaizdavosi. Gedulingi, juodai susisupusių, uždengtais veidais moterų siluetai atrodė ne einantys krantu, bet plaukiantys dykumos fone. Keliaujant per Raudonąją jūrą buvo taip karšta, kad negalėjo iškęsti patalpose po deniu. Ateinant vakarui, keleiviai tempė guolių čiužinius į denį ir ieškojo dar neužimtos vietelės praleisti naktį ore. Vietos, žinoma, trūko, todėl šeimų nariai per dieną pasikeisdami saugojo savo užimtą plotelį, naktį tekdavo praleisti daug labiau susispaudus negu po deniu. Bet užtai sutemus nuo vandens kylanti vėsuma buvo verta nepatogumo. Keistai atrodė artimos žvaigždės jokių šviesų nedarkomoj tamsoj.

Laivas sustojo Kolombo uoste. Keleiviai gailėjosi negalėdami išlipti į krantą ir iš arti pamatyti šventovių, kurių auksiniai kupolai, iškilę iš vešlios žalumos, taip traukė akį įplaukiant į uostą. Vos laivas sustojo, jį apsupo įvairaus didumo ir pavidalo vietiniai laivukai ir valtys. Į laivą įlipti niekam nebuvo leidžiama, bet iš savo valčių ceiloniečiai siūlė keleiviams įvairių vietinių prekių: rankdarbių, odos dirbinių, margų medžiagų, ypač vaisių. Atsirado ant denio turėklų pririštų virvių, kuriomis pinigai nusileisdavo žemyn, o prekės pakildavo aukštyn. Vargalai norėjo nupirkti vaikams niekad neragautų bananų, bet jie visiškai neturėjo pinigų. Jie tik stebėjo tą beveik per akimirką sukurtą bazaro sceną: akinančioj saulės šviesoj valtys lingavo ant bangelių, tamsiaodžiai žmonės ryškiuose apdaruose šūkavo, juokėsi, mojavo rankom...

Ilgesniame Indijos vandenyno tarpe turėjo progos stebėti skrendančias žuvis ir aplink laivą žaidžiančius delfinus. Bet didžiausią įspūdį paliko besikeičiantis nakties dangus: pažįstami žvaigždynai vienas po kito skendo už horizonto, tuo tarpu kai iš priešingos pusės kilo nauji, neregėti, savo svetimumu beveik gąsdinantys.

Pasiekus Freemantle, kažkokie reikalai privertė laivą stovėti net kelias dienas. Čia jau buvo Australijos žemynas! Bet kelionė dar nebaigta, dar į krantą išlipti negalėjo.

Aplenkus žemyno kampą, laivas įplaukė į Didžiosios Pietinės įlankos vandenis. Aukštų, stačių uolų pakrantės nuo smalsių akių rūpestingai slėpė gyvenimo ženklus - šitaip galėjo artintis ir prie negyvenamos salos! Oras pakito, atšalo, papūtė žvarbūs ašigalio vėjai. Aldona dar labiau sirgo negu kelionės pradžioj ir tik retkarčiais prisidėdavo prie iš denio stebinčiųjų žemyną, visai nepažįstamą, turėjusį tapti savu. Jai pačiai regėjosi, kad tų įspūdingų, atšiaurių uolų vaizdas grėsė atminčiai nuolaidžių, žydinčių Neapolio įlankos atkrančių, kur jos kūdikis liko palaidotas, apleistas, beveik išduotas. Kažkada ji svajojo apie tą naują kraštą, kurį dabar beveik pasiekus buvo. Svajojo apie naują gyvenimą, kur darbas, pastangos pastoviai įsikurti ir šeimos glaudumą atstatyti, turėjo užslopinti praeities prisiminimus, išauginti viltį, giedrią ramybę. Tačiau ji nesugebėjo visų trijų savo vaikų su savim atsivežti ir netekties skausmas buvo per aštrus, kad ir toliau galėtų svajoti.

Kai pusę žemyno apiplaukęs laivas vėl pakeitė kryptį, iš Tasmanijos jūros jį pasveikino šilti pavasario vėjai. Čia, kitoje pasaulio pusėje, buvo pavasaris, nors Italiją buvo palikę rudenį. Tais metai jie prarado žiemą, iš vienos vasaros persikeldami į kitą. Kai laivas įplaukė į Sidnio Port Jackson uostą, virš galvų švietė jau beveik vasariška saulė. Dabar net ir sergantys bei nusiminę keleiviai išlipo į denį stebėti vešlia žaluma apaugusių įlankų ir salelių, ryškiais stogais pasipuošusių namų su darželiais, nusileidžiančiais į vandenį, pilną burių, motorlaivių ir keltalaivių. Tolumoje iškilo tiltas, keleivių gerai pažįstamas iš laive matytų vaizdajuosčių ir knygų iliustracijų. Tik dabar po kobalto mėlynumo dangumi jis atrodė dar aukštesnis ir didingesnis. Gal jis jungė ne tik du uosto krantus, bet kažką dar daugiau? Gal praeitį su ateitim? Gal širdgėlą su viltim?

- Atvažiavome, - ištarė Vytautas.

- Ar čia sustosim? Ir pasiliksim ilgą laiką? - pasiteiravo Linukas.

- Taip tikiuosi, sūnau. Taip tikiuosi.

Diskas religinės muzikos mėgėjams

Sydnėjaus „Daily Herald'e“ pranešama, kad muzikos parduotuvėse galima įsigyti „Poulenc & Durufle Choral Pieces“ (Jade 74321 - 28667 - 2) diską, kuriame įgroti šie lietuvių išpildyti religiniai kūriniai:

Durufle „Mass cum Jubilo“ vyrų balsams ir vargonams. Išpildo vargonais Bernardas Vasiliauskas.

Francis Poulenc „Laudes of Saint Antony of Padua“ ir „Four Little Prayers of Saint Francis of Assisi“ vyrų ir berniukų balsams. Išpildo choras „Ąžuoliukas“, diriguojamas Vytauto Miškinio.

Užrašyta Šv. Kazimiero bažnyčioje Vilniuje.

„M.P.“ Inf.

Lietuvių studijų sambūris Tasmanijos universitete

Pats užvardijimas, pats faktas, kad Tasmanijos universitete egzistuoja Lietuvių sambūris yra reikšmingas ne tik Australijos Lietuvių bendruomenei, bet ir pačiai Lietuvai. Tuo labiau, kad sambūrio egzistencija reiškiasi ne vien už universiteto sienų, bet sklinda plačiai už Australijos kontinento iki pat Lietuvos ir toliau už jos mažų šviesos žiburėliu - „Lithuanian Papers" („Lietuvos Lakštai"). Jam jau 9 metai. Šis paskutinis numeris mane tiesiog pažadino. Žinojau ir skaičiau juos visus 9, bet, matyt, žiūrėjau per saulės akinius pritemdytoje šviesoje. Taip dažnai pasitaiko ne man vienam, tik taip galiu pasiteisinti.

„Lithuanian Papers" 9 tomas (1995 m.) gražiai iliustruotas, 80 psl., malonus paimti į rankas. Be organizacinių pranešimų ir rūpesčių, čia radau didelės vertės straipsnių mūsų tautos gyvybiniais reikalais.

"Lithuania Minor" (autorius Vytas Kernius, JAV) - Mažosios Lietuvos istorija su žemėlapiu ir senomis iliustracijomis, vaizdingai nušviečia istorinę ir politinę šių dienų situaciją. Labai reikšmingas straipsnis kiekvienam lietuviui, o ypatingai mūsų jaunimui, nemažiau jis bus įdomus ir kiekvienam svetimtaučiui, besidominčiam politika.

Kitas vertingas straipsnis: "The Teutonic Order and the Prussian Tribes: Images of conquered Baltic people in German literature" (autorė Audronė Barūnaitė-Willeke). Autorė yra Miami universiteto germanistikos profesorė. Jos straipsnis moksliškai parašytas su iliustracijomis ir Vydūno paveikslu, daug istorinių žinių, mums mažai žinomų, iš prūsų istorijos. Tinkama medžiaga panaudoti universitetų diplominiams darbams, o ir šiaip lietuviui inteligentui, besidominčiam prūsų istorija.

Toliau, labai aktualus straipsnis, kelias didelį rūpestį visai Europai, "Ignalina Nuclear Power Plant"(autoriai: Amanda J. Banks and John Todd, abu iš Tasmanijos universiteto, abu šios srities specialistai). Jie pateikė duomenis apie šią jėgainę, kuri savo konstrukcija panaši į Černobilio jėgainę. Be abejo, studija yra reikalinga ir patarimai naudingi žinoti specialistams, pagal principą - atsargumas gėdos nedaro.

Dar toliau, dr. Genovaitės Kazokienės straipsnis apie Leono Urbono meno kūrinius. Apie dail. L. Urboną netenka daug kalbėti - mes čia visi jį gerai pažįstame iš gausių kūrinių parodose, iš geros jo širdies, dovanojamų kūrinių loterijos fantams lietuvių parengimuose. Kai dr. Genovaitė ėmė organizuoti Australijos lietuvių dailininkų meno galeriją kaip dovaną Lietuvai, Leonas paaukojo 50 savo kūrinių. Kai buvau praeitais metais Vilniuje, pasikviečiau dailininką Leoną Tamulį ir paprašiau, kad jis mane nuvestų į dr. Kazokienės meno galeriją. Du kartus buvome galerijoje ir abu kartus buvome sužavėti. Ten ir Leonas Urbonas gražiai ir turtingai reprezentuoja Australijos lietuvių dailininkų meną. Džiaugiausi, kad žodis tapo kūnu.

Dar kelis žodžius norėčiau pasakyti apie dr. Genovaitę Kazokienę. Ji yra viena iš nedidelio Lietuvių studijų sambūrio Tasmanijos universitete doktorantė. Netenka kalbėti apie jos darbštumą ir meilę lietuvybei, gal tik reikėtų ją paraginti ar priminti, kad ji neužmirštų savo kolegų ir savo Alma Mater, ir toliau palaikytų artimus ryšius, kad tą veiklą toliau tęsti su didesniu pasisekimu. Šio sambūrio vadovas Algis Taškūnas man rašo: *„Tasmanijoje mums labiausiai reikia naujų žmonių - nebūtinai lietuvių, bet asmenų susidomėjusių Lietuva, kurie apsiimtų ruošti magistrų ir filosofijos daktarų disertacijas Lietuvą liečiančiomis temomis. Žinoma, Tasmanijoje tokių kandidatų rastumėm lengviau, jeigu šiam tikslui būtų stipendijų".*

Tenka pasakyti, kad šiandien visa Lietuva dejuoja ir Australijos lietuviai jai nemažai aukoja, bet reikėtų pagalvoti ir apie Lietuvių sambūrį Tasmanijoje. Istorinės ir buitinės žinios apie Lietuvą yra labai reikalingos, ypač mūsų priaugančiai kartai anglų kalboje ir pagal savo išgalę tuo turėtume pasirūpinti.

Aleksandras Mauragis

Paroda – replika Lietuvos buičiai ir būčiai

„Čia nėra net beprotiškos demokratijos, tik gyvenimas", - toks užrašas su tikru ramentu pasitiko lankytojus, sugužėjusius į galerijos „Kauno langas" naujos parodos atidarymą Architektų namuose. Spalvotų piešinių ir objektų ekspoziciją „Vizualiniai socialiniai komentarai" surengė istorikė ir filologė, nuo 1991-ųjų Lietuvoje gyvenanti Australijos lietuvė Nin (Nijolė) Bižys. Parodos lankytojams buvo siūloma įsigyti N. Bižys ir kunigo Rolando parašytą knygą „Užsienietė ir lietuvis kunigas". Ji nėra profesionali dailininkė, tačiau savo vizualinės saviraiškos bandymus yra eksponavusi Australijoje, savo koliažus rodė ir Kaune, Dailininkų sąjungoje.

N. Bižys gimė Vokietijoje, kur po karo bėgdami nuo Sibiro atsidūrė jos tėvai. Vėliau persikėlė į Australiją. Dabar ji gyvena Kaune, dėsto anglų kalbą, mėgsta turėti daug draugų, būti kompanijose. Geriau pažįstantys Nijolę vadina „bohemos žmogumi be jokių kompleksų". Į paskaitas ji vaikštanti su savo baltu šuneliu, kuris dalyvavo ir parodos atidaryme. *„Tai mano penkerių metų Lietuvoje sukakties paminėjimas"*, - sakė N. Bižys, kuriai su gerbėjų minia bendrauti padėjo vertėja iš anglų kalbos. *"– Turiu labai daug draugų, todėl norėdama visus sukviesti surengiau parodą".* Erdvi salė buvo sausakimša. Kaip sakė „Kauno lango" darbuotojai, tiek žmonių nėra

N. Bižys prie savo replikos lietuviškai avalynei. L. Brundzos nuotr.

susirinkę į jokio profesionalaus dailininko darbų parodos atidarymą.

N. Bižys laisvalaikio atrakcijų paroda - tai tekstų, piešinių ir daiktų kompozicijos, ironizuojančios dabartinį Lietuvos buities ir būties netobulumą. Replikuojama viskam: moterų partijai, naujiems dievams, perdėtam filosofavimui, lietuviškai avalynei ir t.t. *„Begaliniame prasmės ieškojimo kelyje lietuviai moka mirti už demokratiją, bet nežino, kaip vardan jos gyventi"*, – teigia užrašas ant N. Bižys parodos „vartelių" su ramentu.

Vida Savičiūnaitė
„Lietuvos rytas", 17.02.1996.

SKAITYTOJŲ ŽODIS

Gerb. Redaktoriau,

Per mano susitikimą su NSW Premjeru, The Hon. Bob Carr, MP, 08.03.1996, Premjeras paprašė perduoti jo linkėjimus Lietuvių bendruomenei. Pridedu jo, ranka rašytus linkėjimus, perduodamus Lietuvai. Malonėkit paskelbti.

Dr. A. Viliūnas

* * *

Gerb. Redaktoriau,

Oi, oi, net nustebau, kai pamačiau „Mūsų Pastogėje", kad į mano kelių žodžių pastabėles apie p. Rymantę Gell, D. Burneikienė net

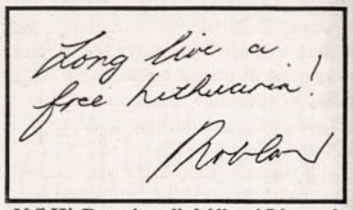

N.S.W. Premjero linkėjimai Lietuvai

kone visą litaniją prirašė mane „bemokindama". Jeigu p. Burneikienė pasiklausinėtų mūsų eilinių tautiečių, kurie ir sudaro mūsų bendruomenę, tai tikrai sužinotų, kad nei ilgi straipsniai, nei per radijo valandėles skaitomi taip pat ilgi aprašymai apie , kad ir garbingą Vilniaus universitetą ir jo biblioteką, yra per nuobodūs klausytis. Tas tinka daryti tik per specialias paskaitas ar mokslinėse auditorijose.

Kas liečia apie mano paminėtus duodamus klausimus, tai p. Burneikienė visai susimaišė. Aš rašiau, kad klausimai būtų duodami radijo valandėlės bendradarbiui iš Lietuvos ir apie reikalus Lietuvoje, ką daro daug daugiau G. Žemkalnis, vesdamas šią valandėlę.

Mes visi labai gerai žinome medaus skonį ir koks jis yra saldus bei malonus. Tačiau, kai jo bent kur pridėsime per daug, tai jis pasidarys jau kartus. Tokia prasmė buvo mano pasakyme apie p. Rymantės balsą. Jis gražus, malonus, bet kartais būna jau per daug persaldintas.

Nuoširdus „ačiū„ p. Burneikienei už mano lietuvių kalbos „pamokymus". Tačiau lietuvių kalboje galima duoti ne tik duonos ir druskos, bet taip pat yra duodami ir klausimai. Gi, pagal „Lietuvių kalbos žodyną", komentarai yra „kritinės pastabos" ir jos gali būti ne tik politinės, bet ir gyvenimiškos.

Daugiausiai tai aš nustebau, kai paskaičiau, kad p. Burneikienė pastebėjo, kad aš pastaruoju metu, tiesioginiai ar netiesioginiai, stengiuosi sukritikuoti ar paneigti p. Rymantę Gell. Čia tai man naujiena, nes jau ilgas laikas kai aš nerašiau ir mano skyrelio „Kas, kur, kaip" nebuvo. Nenorėdamas daugiau į jokius ginčus su p. Burneikiene eiti, aš tik priminsiu ką ji pati pasakė: *„kad ne visiems viskas patinka ir mes esame skirtingi"*.

Tas Pats

Imigrantės įspūdžiai Lietuvoje

atkelta iš 5 psl.

ir miglotu jaunystės ilgesiu. Tiesa, fantazija turėjo stiprią vietą visuose planuose nuo pat pradžios.

Viskas prasidėjo su mano dėdės laišku iš Kauno 1991-jų metų pabaigoje. Jis klausė manęs - ar ketinu atsiimti tėvų ūkį Smilgių kaime? Kodėl ne, pagalvojau, jeigu tik man jį atiduotų. Žinojau, kad ten jokių ūkinių pastatų nebėra, nei vyšnių sodų, nei rūtų darželių, tik plynas laukas ir keletas hektarų nuniokoto miško. Bet žemė yra žemė ir iš jos daug ką gali padaryti, prasidėjo svajonės ir tom svajonėms nebuvo ribų.

Praeitų metų rudenį tapau pilnateise savo žemės savininke. Žemę atgavau be jokių kyšių, tačiau pastangų daug prisireikė, nes Lietuvoje biurokratijos aparatas labai lėtai sukasi. Esu pasistačiusi nemažą namą su rūsiais, garažais ir šiltnamiu-oranžerija iš pietų pusės. Turiu tvartą, kuriame žiemoja keletas galvijų, avių ir paršelių. Prie jo daržinė, kupina šieno. Turiu jauną ūkvedį su šeima, kuris visa tai prižiūri.

Antri metai kai ūkininkauju ir kartu vedu statybas. Šiais metais turėčiau užbaigti. Beliko pasistatyti sau pirtį, daugiau dėl mados, ir svirną, nes neturiu tinkamos patalpos pašariniams grūdams - miežiams ir avižoms.

Įsikūrimo metai visiems yra sunkūs, be abejo. Ūkininkystė Lietuvoje kol kas yra be prošvaistės, nes vidaus rinka nedidelė, o eksportas į užsienį, daugmaž, uždaras. Vakarai savo ūkiui skiria dideles subsidijas, o Lietuvos ūkininkui jokių lengvatų valdžia neskiria, todėl Lietuvos produkcija su Vakarais negali konkuruoti. Turint savo techniką - gerus traktorius, plūgus, kultivatorius, šieno presus ir t.t., galima pragyventi, tačiau turtuoliu greitai netapsi.

Dauguma naujųjų ūkininkų neturi jokio pradinio kapitalo, tai viską turi skolintis. Vieno ha suarimas kainuoja 100Lt., pasėjimas - 50 Lt., nuėmimas kombainu - 150Lt. Miežių sėkla 1 ha apsėti - 150Lt. O kur trąšos, purškimas nuo piktžolių bei grūdų valymas ir beicavimas. Jeigu ūkininko pajamos iš 1 ha viršija išlaidas bent 100Lt., tai skaitosi gerai.

Taip, visi nori tą senelių žemę atgauti, tačiau ją atgavę nežino nei kur pradėti, nei ką daryti. Rentabiliam ūkininkavimui reikalinga vienyti visus ūkininkus į kooperatyvus.

Mano mintys nuo pat pradžios sukosi apie kooperatyvo steigimą. Deja, Lietuvos žmonės į bet kokį kooperavimąsį labai skersai žiūri. Kolūkio sistema daugumą išmokė vogti ir meluoti, todėl jie neturi pasitikėjimo savo kaimynais. Praeitą rudenį, visai atsitiktinai, pervažiavus trejetą kaimų skersai išilgai, susiradau grupę jaunų ūkininkų, kurie tarpusavyje dalinosi technika, nes buvo bendrai gavę traktorių ir sėjamąją, kaipo dalį pajaus, jiems kartu išstojus iš „Žlibinų" bendrovės. Bendrai padavėme prašymą Prancūzijos valdžios atstovui Plungėje, kuris dalino ūkininkų kooperatyvams labdarą, komplektus prancūziškos ūkinės technikos. Mūsų grupė buvo viena iš aštuonerių, kuri gavo prancūzų paramą.

Šiais metais ūkininkavimas turėtų eiti sparčiau, galbūt net pajamų atsiras. Nesitikiu rožėm kloto kelio, nors optimizmą tebeturiu ir nenustojau vilties, kad žemės ūkis pamažu atsigaus, deja, ne taip greitai, kaip buvo prognozuota.

Praeiti du metai Lietuvoje buvo patys sunkiausi mano gyvenime, todėl, jeigu kas trokšta grįžti į savo tėviškę, patarčiau rimtai apsigalvoti. Jeigu mylite sunkų, bet prasmingą darbą ir gaunate iš to pasitenkinimą, kitaip sakant, jeigu esate „workaholic ", tai neapsiriksite į Lietuvą grįžę. Tačiau prie sunkaus darbo pomėgio dar reikia pridėti didelę ištvermę ir kantrybę, nes bus daug išbandymų.

Pirmiausia žinokite, kad būsite laikomi atėjūnais, visai nesvarbu, kad jūs baigėte gimnazijas Kaune, Baisogaloje ar Plungėje, visi vadins jus amerikiečiais arba australiečiais ir beveik visi galvos, kad atsivežėte milijonus ir todėl ne vienas jums pavydės.

Kai užsibaigs jūsų turistinės gastrolės ir vaišės pas gimines ir draugus, prasidės tikrasis gyvenimas Lietuvoje. Jis labai skiriasi nuo turisto gyvenimo, skiriasi ir nuo svečio mokytojo gyvenimo. Pamatysite Lietuvą ir savo gimines per kitą prizmę. Jūs turėsite taikstytis prie kitų, o ne atvirkščiai. Teks patirti visokių nepatogumų kasdieniniame gyvenime. Galbūt kaip aš, pradėsite lyginti australišką tvarką, švarą ir mandagumą su Lietuvoje kasdien sutinkama betvarke įstaigose ir gatvėje, trūkumą švaros namuose ir turgavietėje, ir, bendrai, stoką mandagumo ir šypsenos.

Ne tiek pašlijusi ekonominė bei politinė padėtis slegia ateivį Lietuvoje, kiek pačių gyventojų nusivylimas gyvenimu ir gilus apatiškumas. Ypatingai krenta į akį žmonių vengimas iniciatyvos ir atsakomybės baimė.

Čia tik dalelė sunkumų. Kiekvienas asmuo pergyvena juos savaip. Svarbu prisiminti, kad gyveni Lietuvoje, ne Australijoje ar Amerikoje ir kad tokie palyginimai daugiau skiria mus, negu jungia. Svarbu matyti, kas yra gražaus ir kilnaus. Galiu pasakyti, kad žmonių, kurie man pikto linkėtų, Lietuvoje sutikau nedaug. Plungiškiai mane priėmė labai maloniai ir greitai Plungėje apsipratau. Kaime kalbos vijo kalbas ir prasidėjo mitas apie australietę. Su laiku, reikia manyti, viskas apsiramins.

Gyvenimas Lietuvoje yra įvairus, sunkus, bet tikrai įdomus. Lietuva pergyvena svarbų atsikūrimo laikotarpį ir visi esame šio įdomaus istorinio etapo dalyviai ir kūrėjai. Lietuvoje yra begalės galimybių. Tiek daug reikia išmokti, įsteigti, atkurti. Jeigu aš pajėgsiu įgyvendinti bent dalį savo svajonių ir įkursiu tik vieną sodybą, ekologiškai švarios žemdirbystės pagrindu, viename tolimame Žemaitijos kampelyje, tai ir bus mano asmeninis įnašas. Gal iš mano patirties kiti pasimokys, pradės lipdyti molinius namus, užveisti gražius sodus, auginti kultūrines mėlynes. Kam nors iš mano triūso visvien bus naudos, o man visa tai, gyvenimo saulėlydyje, suteiks malonaus pasitenkinimo.

Dana M. Baltutienė (22.02.96)

NUOMONĖS IR PASISAKYMAI

DAR VIENAS TRIGRAŠIS

Man rūpi, gal net jaudina, „senųjų" ateivių Australijon, ir naujųjų ateivių, lietuvių emigrantų į Šį kraštą, santykių problema.

Nežinau, ar iš tikrųjų yra didelė problema? Gal tik kalbos, „sakė, pasakė" lygmenyje? Kas primiršo šio „sujudimo" faktus, remiuosi p. Gell ir kitų pasisakymais per SBS radijo, p. Gell straipsniu "Kviečiu kalbėtis atvirai" („Mūsų Pastogė" nr. 3, 1996.01.22, psl.7); p. J. Malijauskienės „Rašau, rašau gromatėlę" („M.P." nr. 5, 1996.02.05, psl.7); p. E. Petrikas „Sviedinys randasi dabartinių emigrantų rankose", tame pačiame puslapyje, ir „Tas Pats" rašiniu „Tėviškės Aiduose", nr. 6, 1996.02.20. Pagaliau - ir savo patyrimu.

Pirmiausiai, sutinku su p. E. Petrikas mintimis jos straipsnyje. Man irgi nelabai aišku, kuo konkrečiai skundžiasi p. Gell - nežiūrint jos kreipimosi „Kviečiu kalbėtis atvirai". Kartu su p. Petrikas nežinau, ką daryti su teiginiu *„Bet ar mes buvome deramai pasiruošę vieni kitus suprasti? Ne! Kodėl?!"* Kokio čia pasiruošimo reikėjo? Apie gyvenimą Lietuvoje, jos žmones, buvome geriau informuoti, nei daugelis naujųjų emigrantų galvoja. Toliau, p. Gell aiškina: *„Mes susitikome skirtingai išaukléti ir skirtingai gyvenimui pasiruošę žmonės, todėl nenuostabu, kad apie tuos pačius dalykus kaip: dora, sąžinė, darbas, turtas, šeima turime pakitusį ir nevienodą supratimą"*. Išskyrus gal darbą ir turtą, visuomet maniau, kad tos kitos paminėtos sąvokos - universalios, vienodai suprantamos visuose civilizuotuose kraštuose. Arba: *„Aš gerai žinau, kad abi pusės, po kelerių metų bendravimo, patyrė daug kartėlio... nustokime mėtyti akmenimis vieni į kitus..."* Kas, kur, kaip atsitiko? Neminėdama pavardžių, p. Gell galėjo daug drąsiau pasisakyti, panašiai, kaip „Tas Pats" „Tėviškės Aiduose". Sutinku su jos straipsnio paskutiniais paragrafais. Taip, „susitelkime", nežiūrint esamų ar įsivaizduojamų problemų.

Ponios J. Malijauskienės straipsnyje „Rašau, rašau gromatėlę", autorė kreipiasi į p. Rymantę. Autorė, kaip ji pati rašo, 8 metai Australijoje. Iš jos straipsnio esu priversta daug cituoti, nes, pagaliau, mes, daug ankstyvesni ateiviai, turime reaguoti, mėginti pataisyti tuos netikslius, net neteisingus įvaizdžius, kurie, matyt, susidarė apie mus naujųjų emigrantų tarpe. Tad štai, pačioje pradžioje „gromatėlės" J. M. rašo: *„Į minčių virtinę, kurią pagarsinote radijo bangomis, norėčiau įterpti ir savąjį trigrašį. Pirmiausia, be reikalo viešai davėte valią emocijoms. Labai nedaugelis Jus supras, o dar mažiau užjaus"*. Dėl emocijų, taip, sutinku. Ar supras, ar užjaus? Kodėl ne? Kas klausėmės, susimąstėme, „pastatėme ausis, išpūtėme akis..."

Štai, ir vėl tas (dabar ponios J.M.) pasakymas: *„... todėl, kad tam dar nepasiruošę"*. Kokio čia pasiruošimo geidžiama? Nuo pat maždaug 1988 metų, priėmėme svečius iš Lietuvos kaip brolius, seseris. Ir piniginiai šelpėme, ir vežiojome, ir vaišinome. Žmogus iš tėvynės mums buvo brangus, įdomus ir suprantamas, dažnai atrodė užuojautos vertas. Na, bet tai svečiai. Kalbame apie Australijoje dar neskaitlingus emigrantus iš Lietuvos.

Toliau p. J. M. rašo Rymantei Gell: *„Tautiečius, patyrusius neregėtą mūsų istorijoj košmarą, pavadinote gobšuoliais, savanaudžiais, nedėkingais, vagimis, tinginiais, etc. Mus, atsieit, taip išmokė komunizmas. Senieji emigrantai, jūsų nuomone, darbštuoliai, atkaklūs, išsaugoję tautos papročius, kalbą, kultūrą, išmokslinę vaikus... Tikras aukso fondas"*. Kam čia ironizuoti. „Aukso fondas" gal ne, bet didžiuotis turime kuo. Jei dar neskaitėte, mieli „naujieji Australijos lietuviai", bent pavartykite „Australijos lietuvių metraščio" abu tomus.

Po kelių sakinių, p. J.M. lyg pati sau prieštarauja, nes sutinka su Rymante: *„Jūs teisi, mūsuose klestėjo padlaižiavimas, suktumas, melas, kyšininkavimas ir daug kitų nedorybių"*. Teisi autorė, kad p. Rymantei *„reikėjo ypatingą visuomenės dėmesį atkreipti į tą mūsų visuomenės dalį, kuri nepalūžo..."* ir t.t.

Mane labai nustebino sekantis teigimas p. J.M. „gromatėlėje", vėl besikreipiant į p. Rymantę: *„Jei iš ties manote, kad visi, čia atvykę prieš pusamžį, yra politiniai emigrantai, tai, žinoma, klystate. Nemaža buvo masinės psichozės paveiktų, kiti, jaunatviško bravūros bei ryžto vedini, pabandė svetur susikurti geresnę buitį. Jie gal vieni iš pirmųjų ir ištirpo horizontų toliuose"*. Nerasdama „ant greitųjų" lietuviško atitikmens, tegaliu pavadinti šiuos teiginius „sweeping statements". Ne, ir dar kartą ne!

Besitraukdami iš Lietuvos, buvome paprasčiausiai politiniai pabėgėliai, nes bėgome nuo stalininio režimo, nuo raudonojo košmaro. Ir iškeliavome tik nenoriai. Būta ir tremtinių, tikrąja to žodžio prasme. Skaitau istoriko V. Tininio „Sovietinė Lietuva ir jos veikėjai" (Vilnius, 1994). Įžanginėje dalyje, 25-me psl. rašoma, kad į darbus Vokietijon buvo išvežta 60 000 žmonių, bet pastebėta, kad kito istoriko nuomone, apie 1/3 jų buvę Vilniaus krašto žmonės, jų tarpe daug lenkų. Atrodo, daugoka, bet istorikai, tur būt, geriau žino.

Atsidūrę Vokietijoje, pabėgėlių stovyklose, buvome vadinami „Displaced Persons" - išvietintieji asmenys. Kai vakariečiai nugalėtojai šiek tiek praregėjo, buvome jau daugumoje pripažinti politiniais pabėgėliais. Pagaliau - emigravome kas kur: dėl blogų sąlygų stovyklose ir dėl susidariusios politinės įtampos tarp vakariečių nugalėtojų ir Tarybų Sąjungos. Kai kas manė, kad bus karas, arba kad vakariečiai visą Vokietiją atiduos rusams... Vokiečiams mes buvome tik „prakeikti pabėgėliai".

Grįžtant prie p. J.M. teiginių, *„masinės psichozės"* paveikti buvo gal ne tik tie, kurių gretimas kaimas degė, mieste sprogo bombos, karo sūkurys virė čia pat, vokiečiai bėgo ir vietos gyventojus stūmė į vakarus (dažnai įsakymo keliu). O tie, p. Malijauskiene, *„jaunatviškos bravūros bei ryžto vedini"*, išėjo savanoriais į gen. Plechavičiaus armiją; dažnas nesavanoriškai pakliuvo į vokiečių darbo batalionus; kiti išėjo į „Tėvynės apsaugos rinktinę"; dar kiti - dingo pogrindin. Labai jauni keliavo į Vakarus tėvų nuosprendžiu. Jaunos šeimos su mažais vaikais nedrįso leistis kelionėn į nežinomybę, buvo tiesiog per sunku. Kiti liko, nespėjo pasitraukti. Kas suskaitys tuos, kurie sau ir kitam pasakė: *„Aš "nuo savo žemės", iš savo namų niekur neisiu"*. O buvo daug ir tokių, kurie žinojo, jog jiems ir komunistinėje sistemoje visai gerai seksis. Kiti, visai geri žmonės, nedrįso ar nenorėjo niekur iš Lietuvos trauktis.

Tris metus gyvenau Vokietijoje, trijuose skirtinguose „lageriuose" kaip tada vadino. Visur - lietuvių būryje. Vieni metai - Anglijoje, tarnaite, paskui - fabriko darbininke, tarp lietuvaičių ir pabaltiečių merginų. Keturiasdešimt septyni metai Australijoje, Adelaidėje, vėl tarp savųjų, pora tūkstančių pabėgėlių, įvairiausio išsilavinimo lietuvių. Niekad, niekad negirdėjau, kad kas nors būtų iš Lietuvos pasitraukęs *„susikurti geresnę buitį"* svetur. *„Ištirpimas horizontų toliuose"* - kita tema, reikalinga ilgesnio panagrinėjimo. Gal svarbiausia „ištirpimo" priežastis - mišrios vedybos.

Na, dabar kitu reikalu. Kiek toliau, savo „gromatėlėje", p. J.M. rašo: *„Beje, atvykusi į Australiją, greitai įsitikinau, jog čia galioja tie patys iš maskvinio okupanto pasiskolinti (!) stereotipai: galvok, ką nori, bet tavo žodžiai, elgesys, nuomonė privalo sutapti su mūsų, antraip būsi "persona non grata". Tokia žmogų nuasmeninanti tendencija neva tarnauja vienybės išlaikymui, o faktiškai siekia palenkti jį kito žmogaus valiai. Bandymai išlikti savimi ir gimdo konfliktą"*. Nemaloni jūsų asmeniška patirtis... Niekas dėl to jūsų nepersekios, nieko iš maskvinio okupanto nepasiskolinome. Rašykite, kalbėkite, kaip jums atrodo - demokratija. Pasiginčyti - įdomu (tik mandagiai...). Dėl žmogaus nuasmeninimo tendencijų galima daug filosofuoti. Man atrodo tačiau, kad demokratiniame krašte gyvendami ilgą laiką, mes jau bent šiek tiek pramokome gerbti individų teises ir nuomones. Deja, ir konstitucinėje demokratijoje, mažuma turi priimti daugumos sprendimus, bet, žinoma, ne nuomones. Mes, lietuviai, dažnai turime paaukoti savo kokį nors „individualumą" - dėl vienybės! Čia nereikia aiškinti, kodėl. Turėjome ir mes praeityje visokių nesklandumų. Kas „kairieji", kas „dešinieji"... bet jei jie dirba kokį nors visuomeninį darbą lietuvybės labui ir neužgauna savo nuosprendžiais ar pasiūlymais kitaip galvojančio žmogaus - padėk jiems, Dieve!

Dėl „persona non grata" - kuo tas pasireiškia? Gal esate per daug jautri, jausminga asmenybė? Reikia ir save kartais paanalizuoti. Ne vienam tenka „nuryti" ir pamiršti „karčią tabletę" - darnumo, „šventos ramybės", ir vėl - tos vienybės labui. Tai dažnai atsitinka mūsų veikėjams, bet jie, štai, nežiūrint visko, kruta, dirba. Čia individas, kaip žinote, daug reikšmingesnis, svarbesnis, nei buvo ar yra komunistiniuose ar totalitarinio režimo kraštuose. Savąjį „aš", vis dėlto, ne tik mūsų bendruomenėje, tenka patramdyti visų gerovės ir ramybės vardan.

Cituojate disidentą A. Zinovjevą, kas lietė jo santykius su rusų diaspora Vokietijoje, ir nors be komentarų, netiesioginiai, taikote mūsų situacijai: *„Kai jie pajunta, jog atvykėlis ką nors sugeba geriau už juos, tuoj pasipučia ir atsuka nugarą..."* Nejaugi? Dėkingi esame p. Pranauskienei (chorvedei Geelong'e), R. Gell, Sauliui Varnui, p. J. Masiokienei Sydnėjuje, p. Malijauskienei - kad rašo, pagaliau mūsų kukliai G. Kazlauskienei (irgi Adelaidėje), kad porą kartų gerai pasirodė scenoje... Tai vis naujieji ateiviai. Daug pavardžių, pavyzdžių, tikriausiai aš nežinau.

Kas „pasipučia", kas diskutuojama, greičiau vograujama, plepama „privačiuose rateliuose", nereikia „imti į širdį". Taip buvo, taip ir bus, ir tai nėra būdinga vien lietuviams. Mieli „naujieji Australijos lietuviai", pasitenkite ignoruoti neprotingus, su laiku - parodykite savo sugebėjimus ir atsiekimus. Čia gi gyvena tik paprasčiausi lietuviai patriotai, tik įvairūs žmonės, su įvairiomis geresnėmis ar blogesnėmis ypatybėmis.

Dabar - dėl „barakudų": to žodžio nenaudoju ir nemėgstu. Jis atėjo iš JAV, kur pokarinių ateivių patirtis santykiuose su naujai atvykusiais gal daug skaudesnė. Na, ten ir vienų ir kitų daug daugiau. Bet mano nuomone, priežodžiai: „Lazda turi du galus", „Durną ir bažnyčioj muša", „Tango šokamas dviese", paaiškina bent didelę dalį tų atvejų, kur apsukrios moterėlės iš Lietuvos „apstato" ne vieną amerikoną. Tai vis žmonių asmeniški, gal bent dalinai romantiški, nuotykiai. Nežinau, ar tai visuomeninė problema? Grynai kriminaliniai nusikaltimai - vėl kas kita. Gėda visai tautai.

Kai per SBS radijo buvo diskutuojami naujųjų ateivių ir mūsų santykiai, p. V. Alekna „rėžė iš peties"... Kadangi dauguma mūsų, išskyrus, tur būt, sydnėjiškius, nieko nežinojome apie p. R. Gell, tik girdėjome jos paskaitas per radijo, nepajutome jo žodžiuose nei takto, nei džentelmeniškumo stokos. Gal kiek nustebome! Tur būt, esame naivuoliai, provincialai - ir aš čia nemėgstu ironizuoti. O „barakutizmas", (šį žodį pavartojo p. Malijauskienė) tai manau, gobšumas, siekimas materialinių gėrybių, nesiskaitant su priemonėmis. Kam, kokioms grupėms Australijos lietuvių tarpe galima jį primesti, tiesiog nežinau. Ponia J. M. rašo: *„O tas "barakutizmas" įvairiais pavidalais nemažiau graužia ir gerąją tautos dalį..." tad, jei gerai suprantu, į tą „gerąją tautos dalį"* ji įjungia ir lietuvius Lietuvoje. Jei taip - čia jau blogiau! Tik pasiskaitykime laikraščius... Taip, geroji tautos dalis Lietuvoje, "iš bėdos", yra paveikta to barakudizmo.

Einant prie p. Malijauskienės „Rašau, rašau gromatėlę" panagrinėjimo pabaigos, negaliu tylomis praeiti pro sekančius teiginius: *„Patriotizmo sąvoka išeivijoje, atrodo iškreipta. Deklaruojama meilė Lietuvai, tačiau ledinėmis širdimis dažnai praeinama pro konkretų tautietį, reikalingą paguodos ar bent nuoširdaus žvilgsnio"*. Toks teiginys, kaip *„iškreipta patriotizmo sąvoka"* ir *„ledinės širdys"*, mus giliai įskaudina. Kalbu gal už adelaidiškius, nes juos geriausiai pažįstu: jų tarpe yra ir buvo tiek daug gerų, dosnių žmonių, nebūtinai su „aukštais mokslais", bet su „aukso širdimis" ir plačiai atvertomis piniginėmis. Tokių, be abejo, yra ir kitose vietovėse. Tik apie tas aukas, šalpas, pagelbas, parodytą nuoširdumą ir vaišingumą juk žmonės nesigiria laikraščiuose. Kas liečia *„konkretų tautietį, reikalingą paguodos ar bent nuoširdaus žvilgsnio"*, (žmonių subuvimuose) ant kaktos neparašyta, kuris tas „konkretus" tautietis. Parafrazuojant p. E. Petrikas, sviedinys bent didele dalimi, dabartinių emigrantų rankose. Jei ko reikia, neaišku, kreipkitės į Apylinkių valdybas. Padės, nukreips į atatinkamas australų įstaigas ir tautinių šokių šokti tuoj pat nepaprašys... Visuomet mandagiai galima pasakyti „ne, negaliu", jeigu jau taip būtų. Nenorite lietuvių - yra toks Ethnic Communities Councill, palankus visiems emigrantams. Padės, parūpins vertėją rusų, vokiečių ar, pagaliau, lietuvių kalbomis. Rodykite iniciatyvos, užkalbinkite ir mus kai kada. Kai galėsime, padėsime.

„Tėviškės Aidų" nr. 6, 1996.02.20, 6 psl. „Tas Pats", atrodo, išsako visą teisybę - ir pagyrimus, ir problemas visoje šioje situacijoje, išsireikšdamas konkrečiai. Pastebėjau šią slapyvardę ir anksčiau spaudoje. Visai legalu ir priimtina naudoti pseudonimą - svarbiau gal, kas rašoma, o ne kas rašo. Ar tik nebus p. J. Malijauskienės aliuzija į tą „Tas Pats", jo ankstyvesnį rašinį ar rašinius, kurių, deja, neturiu, kai ji sako savo „gromatėlėje": *„Gerbiu žmones, kai jie atvirai pasako savo nuomonę, užuot šnabždėję pakampėmis ar dangstęsi pseudonimais. Savigarba neleidžia diskutuoti su patamsių gaivalais"*. Nepasisakykite taip aštriai, ponia, apie, gal būt, nepažįstamą žmogų. Kokie čia iš viso *„patamsių gaivalai"*? Jei jų ir pasitaiko, tų „gaivalų" straipsnių redaktoriai nespausdina.

Nežiūrint visko, kas pasakyta ir parašyta, laukiame tų darbščių, dorų emigrantų iš Lietuvos. Gaila, kad dabar Australijoje bedarbė ir įsikurti sunku. *„Duokite laiko!"* teisingai rašo p. Gell. Jie visi ir jų vaikai gal padės užtikrinti lietuvybės tęstinumą šiame tolimame kontinente. Ateis laikas ir nebebus tų „jūsų" ir „mūsų". Būsime tik mes - lietuviai Australijoje.

V. A. Vitkūnienė (BA Univ. of Adelaide)

Ilgametei Sale seniūnijos pirmininkei

A.†A. Elenai Eskirtienei

iškeliavus į amžinybę, užjaučiame jos dukrą Romą su vyru, sūnų Vytą su šeima ir kitus gimines ir draugus. Jos įnašas į Australijos lietuvių gyvenimą nebus užmirštas.

ALB Krašto valdyba

Mylimai Motinai

A.†A. Elenai Eskirtienei

mirus, jos dukrai Romai Evans reiškiame nuoširdžią užuojautą.

Socialinės globos moterų d-ja

Informacija

Melburniškių piniginės aukos kirvio sriubai

Su džiaugsmu dėkodamos už daiktines dovanas Vilniaus krašto vaikams, atsiprašome, kad negalime išvardinti dosniųjų davėjų. Lengviau yra su piniginėm aukom, kurių gavome:

po $ 5 Gyliai, V. Šukevičius, J. Venckus, J. Žitkevičienė;
po $ 10 P. Baltutis, I. Budrys, S. Erminas, J. Grigaitienė, V. Karazija, A. Muceniekas, L. Petrusevičienė, S. Savickienė;
po $ 15 V. ir R. Pumpučiai;
po $ 20 A. Bajoras, I. O'Dwyer, D. Simankevičienė, Šaulys, D. Žemkalnienė;
po $ 30 O. Aleknienė;
po $ 50 A. ir S. Gabai, V. ir J. Juškai, S. Steponavičienė;
po $ 100 Anonimas;
po $ 500 K. Butkus (Sydney).

Atskirai dėkojame tik J. Vaitkui, padovanojusiam dėžę chirurginių reikmenų Šalčininkų rajono ligoninėms.

Vilniaus krašto vaikų vardu AČIŪ!

Socialinės globos moterų d-ja

Sydnėjaus tautiečių aukos

Vilnijos krašto lietuviškoms mokykloms, gautos š. m. Kaziuko mugės metu:

A. Prašmutas	$ 20.00
P. Kemežienė	$ 10.00
A. Montvidienė	$ 15.00
B. Ropienė	$ 10.00
Vaičius	$ 5.00
P. Kušleika	$ 10.00
E. Jonaitienė	$ 10.00
P. Daukienė	$ 10.00
J. Milašienė	$ 10.00
Z. P. Andriukaitis	$ 20.00
J. Zinkus	$ 20.00
A. Brunkienė	$ 10.00
M. Kavaliauskienė	$ 5.00
K. Bitinienė	$ 10.00
J. Burokienė	$ 20.00
K. Grigas	$ 10.00
L. Kramilienė	$ 5.00
R. Kalėda	$ 10.00
D. Bieri	$ 5.00
L. Cox	$ 20.00
Šatkauskas	$ 10.00
V. A. Kabailai, Balio Barkaus atminimui	$ 10.00
J. Daniškevičienė	$ 10.00
V. Ratkevičius	$ 10.00
V. Rušienė	$ 10.00
V. Barkienė	$ 10.00
A. Rupšys	$ 10.00
V. Patašius	$ 50.00
J. Kedienė	$ 5.00
A. Giniūnas	$ 10.00
Sydnėjaus Lietuvių kat. kultūros draugija	$145.00

Visiems aukotojams nuoširdus ačiū. Didelis ačiū p. O. Kapočienei už paaukotus stiklainius su marinuotais grybais.

A. Giniūnas

Sydney Lietuvių katalikų kultūros d-jos vardu

Vyrai, iš savisaugos batalionų, atsiliepkite !

Į Antrojo pasaulinio karo kruvinąjį verpetą buvo įtraukti ir lietuviai. Ne viename iš Rytų karo frontų kovojo lietuviškieji savisaugos batalionai. Nemažai karių žuvo, kiti – pasitraukė į Vakarus, dalis karių, iškentę sovietinio režimo represijas, gyvena Tėvynėje. Savisaugos batalionų karių pamiršti negalima! Norėdami suburti likusius gyvuosius šių kovų dalyvius, kviečiame susitikti **1996 m. balandžio 20 d. (šeštadienį), 12 val., Vilniaus karininkų ramovėje (Paménkalnio g. 13).** Iki to laiko siūlome parašyti prisiminimus (numatoma išleisti savisaugos bataliono kovų knygą) ir pranešti apie save šiuo adresu:

Žurnalui "Kardas", p. d. 1847, Vilnius, 2043, Lietuva.

Iki susitikimo sostinėje !

Vilniaus karininkų ramovė
Žurnalo "Kardas" redakcija

Rekolekcijos Sydnėjaus lietuviams

Atvykęs į Australiją Krakių klebonas, kun. Romualdas Ramašauskas, Sydnėjaus lietuviams katalikams praves rekolekcijas sekančia tvarka:

Kovo 30 d. šeštadienį **2.00 val. p.p.** išpažintys ir pamokslas,
2.45 val. p.p. šv.mišios, po mišių - pamokslas.

Kovo 31 d. sekmadienį Išpažintys po australų pamaldų **apie 10 val.,**
11.30 val. šv. mišios ir pamokslas. Po mišių pamokslas ir palaiminimas. Po pamaldų pietūs parapijos salėje. Dalyvaujantys pietuose susimoka po $ 5.

Tikintieji prašomi atsilankyti ir pasinaudoti svečio patarnavimu dvasinio susikaupimo dienų metu. Jeigu sveikata leis, rekolekcijose dalyvaus ir kun. Povilas Martūzas, kuris mišių laiku dar klausys išpažinčių.

A. Kramilius
Sydnėjaus liet. katalikų misijos komiteto sekretorius

Pranešimas Melbourno moterims

Kovo 24 d., sekmadienį 1.30 val. p.p. Melbourno Socialinės globos moterų d-ja šaukia savo metinį susirinkimą moterų seklyčioje. Programoje – metų darbo ataskaita ir naujos valdybos rinkimai. Vaišės suneštinės. Kviečiamos narės ir prijaučiančios.

Socialinės globos moterų d-ja

AUKOS AUSTRALIJOS LIETUVIŲ FONDUI

$ 20 K. Vanagienė (250) SA;

A.a. Liudui Pikeliui Melbourne mirus, vietoj gėlių aukojo:

$ 10 S. Liesis (85), E. Margan-Marganavičius (185), S. Tamošaitis (30), V. Ališauskas (1315). Nuoširdus ačiū už aukas.

Vincas Ališauskas
AL fondo iždininkas

Aukos "Mūsų Pastogei"

M. Kymantas	Vic.	$ 5.00
E. Laurinonis	ACT	$ 5.00
T. Grinčelis	ACT	$ 5.00
Mrs. E. Stašys	NSW	$ 5.00
Ad. Laukaitis	NSW	$ 5.00
J. Kušleika	NSW	$ 5.00
V. Lozoraitis	NSW	$ 5.00
V. Šiurka	NSW	$ 5.00

Dėkojame už aukas!

Red.

SKAITYK "MŪSŲ PASTOGĘ"!

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ NAMUOSE

16 - 18 East Terrace, BANKSTOWN.
Tel. 708 1414, faksas (02) 790 3233.

Kovo 31 d. (sekmadienį) 2 val. po pietų Lietuvių klube įvyks tradicinis

TURGUS

Laukiame visų atvykstant!

Klubo valgykla veikia

Ketvirtadieniais, penktadieniais ir šeštadieniais nuo 6 iki 9 val. popiet
Sekmadieniais nuo 1 iki 8 val. popiet

SYDNĖJAUS ŽIDINIEČIAMS !

Sekanti Sydnėjaus skautų Židinio sueiga įvyks **kovo 17 d. 4 val.** po pietų Lietuvių klube, Bankstown'e.

Vyks Židinio reikalų aptarimas, vadovybės rinkimai ir t.t.

Praleidę praeitą vasarą Tėvynėje, papasakos savo įspūdžius.

Tėvūnas ir Kanclerė

Ieškome

Mes, advokatų kontora Lukaitis Partners, ieškome mirusios **MONIKOS KUBILIŪNAITĖS** giminių. Turime žinių, kad Monika Kubiliūnaitė gimė Petrapilyje 1912 m. kovo 20 dieną, lietuvė. Į Australiją atvyko 1949m. rugsėjo 20 d. laivu "Goya".

Neištekėjusi M. Kubiliūnaitė mirė Melbourne 1992m. rugpiūčio 3 d. Giminės arba asmenys, pažinoję mirusiąją, prašome pranešti advokatui A. Žilinskui adresu:

Lukaitis Partners
Solicitors & Notary
123 Church Street, Hawthorn
Victoria, 3122
Ph: (03) 9819 5515

MONIKA KUBILIŪNAITĖ

ANTONIS TAUJENIS

Ieškome

Mes, advokatų kontora Lukaitis Partners, ieškome Melbourne, Australijoje, Ballarat mieste mirusio **ANTONIO TAUJENIO** giminių. Mirė Antonis Taujenis 1990 m. liepos 5 dieną, sulaukęs 66 metų. Velionio gimines arba artimuosius prašome pranešti advokatui A. Žilinskui adresu:

Lukaitis Partners
Solicitors & Notary
123 Church Street, Hawthorn
Victoria, 3122
Ph: (03) 9819 5515

Labdaros siuntiniai iš Sydnėjaus

Paskutinis pranešimas siuntėjams į Lietuvą. Dar priimu dėžių užsakymus dovanų siuntiniams į Lietuvą. Užsakymai priimami **iki kovo 23 d.** Sąlygos ir platesnė informacija jau buvo paskelbta praėjusiame "Mūsų Pastogės" numeryje. Jūsų siuntiniai bus išsiųsti apie balandžio vidurį. Pristatymo data bus paskelbta vėliau.

A. Kramilius
Sydney Apylinkės valdyba

Mūsų Pastogė

AUSTRALIAN LITHUANIAN WEEKLY

Published by the Lithuanian Community Publishing Society Ltd.
Leidėjas Lietuvių Bendruomenės Spaudos Sąjunga

Leidėjo, administracijos ir redakcijos adresas: P. O. Box 550 Bankstown N. S. W. 2200
Redaktorius Bronius Žalys. ❄❄❄ Redakcijos ir administracijos telefonas (02) 790 3233
Redakcija rašinius taiso ir skelbia savo nuožiūra. Rankraščiai negrąžinami ir nesaugomi.
Skelbimai: 1 cm x 6 cm = $ 3. ❄❄ Už skelbimų turinį redakcija neatsako.
Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Prenumerata metams $ 45 Užsienyje paprastu paštu $ 60 N. Zelandijoje oro paštu $ 75
Užsienyje oro paštu $ 100